Julen 2017

Sydslesvigsk Forening for Flensborg Amt og Flensborg By

»Midt i den mørke tid, lysene brænder,

Ved dette års nytårsreception i Skovlund Kommune (Gemeide Schafflund) var mottoet Danmark/Tyskland. Ved en tilhørende fotokonkurrence vandt Skovlund-Valsbøl Danske Skole førsteprisen med luciabilledet, som i år pryder julehæftets forside. Billedet er blevet taget af en af skolens lærere, Andreas Hatnik. Læs mere om Skovlund-Valsbøl Danske Skoles juletraditioner på side 10-11.

vi bærer lyset frem i vore hænder...«

Pigerne fra Skovlund-Valsbøl Danske Skole bærer hvert år det danske sprog og den nordiske tradition lucia ind i hus og hjem, i vore egne institutioner, men også i flertallets. Alle glæder sig og røres af sangen om lys og fred. Det er en god måde at vise, at det danske mindretal lever og er en naturlig del af samfundet. Det samme gør vore unge musikere Simon Glöde og Rasmus Hoffmeister, når de på deres nye cd'er hver har en dansksproget sang med. Det er langt fra mindretallets situation, som den var i 1939-1946, den periode som beskrives af forfatter Finn Egeris Petersen i romanen *De faderløse*, og som han her har beskrevet baggrunden for. I *Slagteren fra Havretorvet* går vi endnu længere tilbage i tiden og kan læse om, hvordan vejen ind i det danske allerede dengang ofte var et valg. Da julehæftet også traditionen tro har indslag med, der bærer dansk kultur og danske oplevelser med ind i hjemmene, har vi bidrag med fra Christiansfeld og Gram Slot og en dansk kunstners oplevelse af den grønlandske vinter. Sydslesvigere fortæller om hhv. jul i Hong Kong og om at lave en animationsfilm. Der er også noget om julegaver, både af den købte og den selvlavede slags samt om muligheden for at give noget gennem *De små glæders Fond – J. C. Møller-Fonden* og et mindeord om dets mangeårige formand Henrik Geipel, som døde i år.

Sydslesvigsk Forening bærer med dette julehæfte et ønske om en glædelig jul og et godt nytår ind til medlemmer, samarbejdspartnere og venner i Danmark og i Sydslesvig.

Med venlig hilsen
Marike Hoop
Konsulent for Flensborg Amt

Indhold

Nu er det jul igen
Karsten Weber 4

Hilsen fra SSF Flensborg By
Preben Kortnum Mogensen 6

Reformationsjubilæet – et tilbageblik
Karsten Nissen. 7

Hilsen fra SSW
Svend Wippich 8

Mindeord om Henrik Geipel
Agnes Skov 9

J. C. Møller-Fonden
Svend Wippich 9

Juletraditioner ved Skovlund-Valsbøl Danske Skole
Anne Clausen. 10

Juletiden i Brødremenigheden
Jørgen Bøytler 12

Romanen »De faderløse«
Finn Egeris Petersen 14

Drops – en animeret film om liv og død
Karsten Kjærulf-Hoop 18

Julegaver – hvor kommer de fra?
Karina Helledie Vandkrog 20

Julegaver til og fra sydslesvigere
Marike Hoop 20

Lav selv julegaven
Malene Hoop 21

Julesweateren
Jesper Vejergang Christensen og
Johnny Stefansen 23

Julen varer længe
Gram Slot. 24

Fotos og digte fra bogen »Ventetider«
Fidde Schulz & Helge Krempin . . 27

Den klare jul
Lotte Kirkegaard. 28

Den, som ikke elsker vinteren,
har ikke oplevet den
Jette Skadhauge 30

Slagteren fra Havretorvet
Cay-Erik Geipel 32

Julehygge i Hong Kong ved 24 grader
Kirsten Fuhrmann-Torp. 36

En labyrint til fordybelse
Marike Hoop 38

Artikler i kursiv SSF Flensborg By

Tekstakkvisition: Preben Kortnum Mogensen, Karina Helledie Vandkrog og Marike Hoop
Redaktion: Marike Hoop
Layout: Katrine Hoop · Reklamer: Lisbeth Kochanski · Tryk: Druckerei Ernst H. Nielsen, Flensborg · Oplag: 2.700 eksemplarer

© 2017 Sydslesvigsk Forening for Flensborg Amt, Nørregade 74, Flensborg – 54. udgave

Forside: Andreas Hatnik · Inderomslag: Colourbox.com

Fotos: Mogens Bach

Nu er det jul igen

Karsten Weber
Formand SSF Flensborg Amt

»Nu' det jul igen, og nu' det jul igen, og julen varer li' til påske« – hvert år rammer det mig så hårdt, at tiden allerede igen nærmer sig for, at julemanden kommer susende forbi.

Vi har haft et travlt og godt år med mange aktiviteter i Flensborg Amt.

Vi startede med vores Forårsfest, som i år blev omdøbt til Fredagsbal. Den var nogenlunde velbesøgt, maden var lækker og stemningen god. Alligevel må vi erkende, at antallet deltagende fra Flensborg Amt er så få, at festen ikke mere vil finde sted hvert år. Vi vil i 2018 arrangere en fastelavnsfest, og håber, at den vil finde en interesseret skare.

I maj var vi på tur til Helgoland. Vi tog tidligt af sted med en bus fyldt med 54 personer. Alle var i godt humør, og ombord fik vi en dejlig morgenmad. Og vi var så heldige med vejret, at vi ikke engang havde bølger eller noget, der lignende. Det var en meget vellykket tur.

Ældrefesten i efteråret har sædvanen tro igen været godt besøgt. Det er en vigtig eftermiddag, hvor der hygges om vore trofaste medlemmer fra hele amtet. I år var det elever fra Duborg-Skolens musikprofil i 11. årgang, der underholdt.

Juleturen 2016 gik til H.C. Andersen Julemarked i Odense med omkring hundred personer i to busser. I år går juleturen til København.

Familiesprogkurserne, som startede som pilotprojekt i foråret 2015, er fortsat en stor succes. I mellemtiden er vi op på 10 gennemførte kurser. Og vi er stadig i gang med at forberede og holde nye kurser. Som noget nyt har vi også været med til at arrangere en Familiesprog-festival sammen med Grænseforeningen.

Friluftsmødet 2017 lokkede i år mange forældre og bedsteforældre op på årsmødepladsen for at se børnene fra dagsinstitutionerne optræde. Der var så godt fyldt på grund af de mange optrædende børn og deres forældre, at der ligefrem opstod lidt kaos på pladsen. Men vi kom alligevel godt i gang og oplevede et rigtig godt årsmøde sammen.

Vi afsluttede sæsonen med en grillfest for hele familien i Oksbøl Forsamlingshus med rigtig god livemusik fra »En kort og en lang«. Jeg vil benytte lejligheden til at rette en stor tak til Niels Wolfsdorf og hans dejlige familie, som virkelig har gjort et stort stykke arbejde med at lave salater og efterret samt stillet telt op. Det lykkedes dem at gøre vores gæster glade og tilfredse med et rigtigt godt arrangement i perfekte omgivelser. Vi fortsætter med denne sommerafslutning, som går på tur i amtets forsamlingshuse, og håber, at flere vil få lyst til at være med.

Til sidst vil jeg gerne fremhæve min amtsstyrelse, uden dem, samt Marike og Anita fra sekretariatet, ville alle de arrangementer ikke komme op at stå. Mange tak for jeres store indsats.

Min julehilsen går selvfølgelig til alle mennesker i vores mindretal. Jeg håber, at I får en rigtig god julefest og kommer godt ind i 2018.

Glædelig jul og godt nytår!

Familie-sprog-festival på tværs af grænsen

Gennem forskellige aktiviteter boltrer vi os på dansk og tysk. For børn i 5-12 års alderen og voksne.

Plakatmotiv: Elever fra Balle Billedskole

Familier fra begge sider af grænsen deltog i en Familie-sprog-festival. Der blev fokuseret på både tysk og dansk sprog i forskellige værksteder. Ved denne ligeværdighed af sprogene styrker man deltagernes sprogudvikling. I et tandemkursus var kursisterne på den måde både elever og lærere.

Arrangementet var tilrettelagt af Flensborg Amt og enkeltpersoner fra mindretallet i samarbejde med Grænseforeningen.

Foto: Tilla Rebsdorf

Hilsen fra SSF Flensborg By

Preben Kortnum Mogensen
Formand SSF Flensborg By

Med dette flotte hæfte, som helhed, vil vi igen bringe vor særlige tak til alle dem, som har ydet en indsats i vore bestyrelser og på andre tillidsposter i vort danske arbejde i byen i det forgangne år og til venner i Danmark. Vi sender jer alle ønsket om en glædelig jul og et velsignet nyt år 2018.

Fra hver vor vinkel vil vi forhåbentlig huske 2017 for noget særligt, og for SSF i Flensborg vil det være for Kay von Eitzens overtagelse af bykonsulent-hvervet efter Viggo Petersen og en distriktsfusion mere, i den store kirkelige og kulturelle sammenhæng for det store reformationsjubilæum og på den private front ...?

Fra Flensborg By skal vi specielt takke to emeriti, forhenværende biskop i Viborg, Karsten Nissen, nu bosiddende i Aabenraa, der her skriver om reformationsfejringen i Danmark. Et helt eget hæfte om fejringen i Sydslesvig, hvor Karsten Nissen som »rådgiver for reformationsjubilæet i Danmark« også skrev et bidrag, har alle husstande fået sidste år lige før jul. Den anden, som vi her skal takke for at have fulgt opfordringen til at skrive, er Lotte Kirkegaard, som er gået på pension efter 38 år som sognepræst på Sydøstfyn og flyttet til Harreslev. Foreløbig er hun dog vikarierende sognepræst i Flensborg Nord. Hun skriver om en særlig jul.

God læselyst med hele hæftet og endnu engang, når vi alle når så langt: En glædelig jul.

Foto: Klaus Stausbøll

Reformationsjubilæet – et tilbageblik

Karsten Nissen
Aabenraa

Når 2017 rinder ud, vil der i Danmark og i de danske menigheder i Sydslesvig være afholdt omkring 1000 arrangementer i forbindelse med 500 års jubilæet for den lutherske reformation. Arrangementerne har været vidt forskellige, både hvad angår karakter og indhold. De fleste har været lokale, arrangeret af menighedsråd og foreninger, måske med støtte fra Folkeuniversitetets pulje til sådanne foredrag.

Andre arrangementer har været afholdt på stiftsplan, idet der i alle folkekirkens stifter – og i Sydslesvig – har været jubilæumsudvalg, som har gjort et stort arbejde for at udbrede viden om Martin Luther og reformationen. Folkeuniversitetets store arrangementer, hvor især forestillingerne »Reformationen Live« og »Talkshow med Luther« har samlet

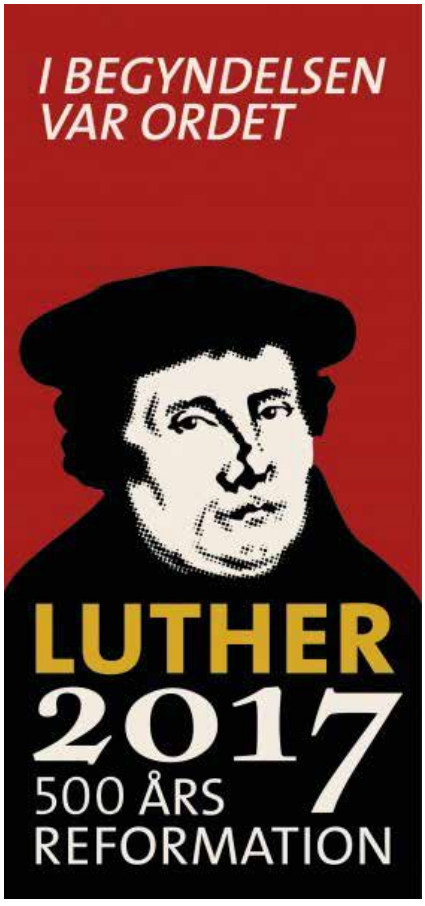

mange mennesker, har også levet op til målsætningen om at øve en bred folkeoplysende indsats vedrørende reformationens og reformatorens anliggende, har også påkaldt sig stor interesse.

I maj måned afholdtes den store »Matchpoints-konference« på Aarhus Universitet om reformationen og det danske samfund. Meget hurtigt blev konferencen overtegnet, og der stod mange på venteliste. Deltagerne hørte forskere fra vidt forskellige fagområder formidle deres viden om reformationens betydning i en række forskellige sammenhænge.

Danmarks Radio sender en stor koncertfortælling på DRK den 31. oktober, og på DR1 vil Dronningen blive interviewet om sit forhold til reformationen. Folketinget markerer om formiddagen den 31. oktober reformationen ved en særlig højtidelighed på Christiansborg, der dagen før desuden danner ramme om en konference med titlen »Værd at vide om reformationen«.

Og når festlighederne ebber ud, lørdag den 2. december, afholdes der i København et økumenisk seminar over emnet »Reformation – hvilke veje skal vi gå?« hvor lutherske, katolske og frikirkelige teologer drøfter reformationen som et fælles anliggende. Dagen efter, første søndag i advent den 3. december, afsluttes seminaret med en økumenisk gudstjeneste i Københavns Domkirke.

Præsidiet for Reformationsjubilæet har støttet en lang række projekter såsom bogudgivelser, kunstudstillinger, teaterforestillinger, arrangementer m.v., og håber herigennem, og på hjemmesiden luther2017.dk, at have skabt viden om og forståelse for reformationen bredt i det danske samfund.

Vi ville ikke være de mennesker, vi er, og det danske samfund ville ikke se ud, som det gør, hvis ikke vi var blevet evangelisk-lutherske 1536. Det skal vi vide

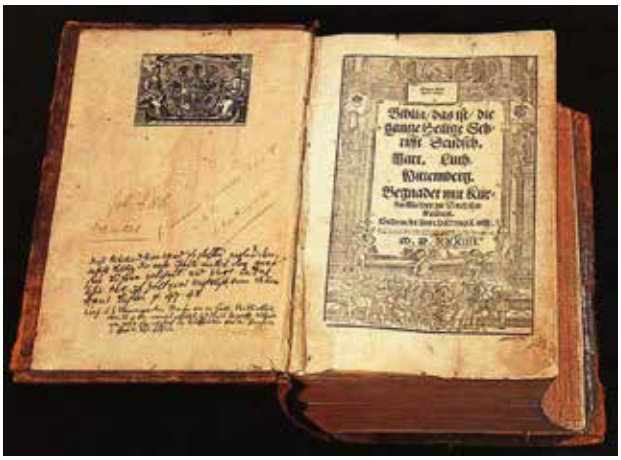

og anerkende i dag. Men fremfor alt må vi huske Martin Luthers teologiske anliggende: at ethvert menneske igennem troen har den direkte adgang til Gud, og at Gud i sin nåde frelser os ganske ufortjent, uden vores egen gerning. Det anliggende er lige så vedkommende og aktuelt for os i dag, som det var for mennesker på Luthers tid.

Hilsen fra SSW

Svend Wippich
Formand for SSW Slesvig-Flensborg Amt

»Fornyelse skal der til«, sådan lød mindretallets årsmødemotto i 2017. Og fornyelse blev der så også rigelig af:

Den 7. maj afholdtes landdagsvalg i Slesvig-Holsten. SSW havde under hele valgkampen udtalt sig for igen at ville gå ind for den såkaldte kystkoalition, bestående af SPD, de Grønne og SSW selv. Der blev tidligt slået fast, at man ikke ville stå til rådighed for at danne regering sammen med nogle af de andre partier, som stod til valg. Flertallet i befolkningen syntes dog åbenbart ikke, at det var den bedste idé. Således fik Slesvig-Holsten efterfølgende en ny regering: Jamaika-koalitionen, uden tvivl en stor *fornyelse* i delstaten.

Fornyelse skulle der også til ved vores amtsgeneralforsamling den 30. maj i Slesvighus. Efter mange års virken i amtsstyrelsen ønskede amtsformand Gerd Voß ikke at stille op til valg igen. Det samme gjorde sig gældende for næstforkvinde Gudrun Lemke og bisidder Ingo Reimer, som efter 10 henholdsvis 16 års arbejde i amtsstyrelsen heller ikke ønskede genvalg. Fabian Schulz og Michael Goos, der begge to har været bisiddere i amtsstyrelsen siden 2015, valgte ligeledes ikke at stille op til genvalg. Jeg vil endnu engang takke jer allesammen for jeres behjertede og ihærdige indsats gennem de sidste år!

En stor tak også til de tre nyvalgte medlemmer af amtsstyrelsen: Anja Budach, Edgar Lork og Jan-Christian Schlüter, som hurtigt fik bidraget til amtsstyrelsens arbejde med gå-på-mod og friske idéer.

Og sidst men sandelig ikke mindst, en særlig tak til amtsstyrelsens gode (ild-) sjæl, amtssekretær Bodo Neumann, for din uvurderlige hjælp og understøttelse i vort daglige arbejde.

Den fornyede amtsstyrelse består således af følgende otte medlemmer: Svend Wippich (Harreslev, formand), Anke Schulz (Harreslev, 1. næstforkvinde), Sybilla Lena Nitsch (Eggebæk-Langsted, 2. næstforkvinde & budgetansvarlig), Christian Andresen (Kappel, bisidder), Anja Budach (Hanved Kommune, bisidder), Edgar Lork (Lyrskov, bisidder), Kirsten Nielsen (Slesvig, bisidder), Jan-Christian Schlüter (Hollingsted, bisidder).

En af hovedopgaverne for den nye amtsstyrelse var det, og er det stadigvæk, at finde velegnede kandidater til kommunal- og kredsdagsvalget i 2018. I denne sammenhæng vil vi meget gerne ud og understøtte distrikterne, fordi vi her står sammen foran den store udfordring til at finde engagerede personer, som vil værne om vore værdier og vor politik ude i landets kommuneråd.

Det er allerede ved det næste kommunalvalg, at vi lægger basis for et bedre resultat ved næste landdagsvalg. En god og synlig SSW-kommunalpolitik er den bedste grobund for at gøre opmærksom på, at vi ikke udelukkende har vores kompetence indenfor mindretalspolitikken, men tværtimod leverer bæredygtige politiske idéer til gavn for hele befolkningen.

Udover at forberede og føre valgkampen op til maj 2018 har vi sat os for, at

Fotos: Marike Hoop

vi generelt hyppigere vil ud i distrikterne og lytte til de emner der går på lokalt – ikke kun når den årlige generalforsamling står på. Ikke mindst vil vi også meget gerne trække på vores lokale medlemmers kompetencer og invitere dem til at være med i arbejdsgrupper, når der skulle være behov for det. Det kunne passende betragtes som en slags »deltids-bestyrelsesarbejde«.

Vi har i løbet af de seneste seks måneder været på turné og besøgt en lang række distrikter for at lægge fingrene på pulsen rundt omkring i amtet.

Afsluttende ønsker jeg at sige tak til SSF's amtssekretariater i Slesvig og Flensborg for jeres understøttelse. Tak til alle de flittige ånde og hænder, som har hjulpet os i landdagsvalgkampen. Og tak til amtsstyrelsens og kredsdagsfraktionens medlemmer for det tillidsfulde samarbejde.

Amtsstyrelsen ønsker alle medlemmer, venner og bekendte nogle fredfyldte og glædelige juledage og et godt og velsignet nyt år. Vi takker jer allesammen for jeres opbakning i det forgangne år, og vi ses igen i 2018, hvor vi fra starten af året kæmper for nogle rigtig fornemme valgresultater i maj måned.

Gerd Voß og Gudrun Lemke

Ingo Reimer

Christian Andresen, Anke Schulz, Jan-Christian Schlüter, Sybilla Nitsch, Kirsten Nielsen, Edgar Lork og Svend Wippich (fra venstre til højre), på billedet mangler Anja Budach

Fotos: Svend Wippich

Mindeord om Henrik Geipel

Agnes Skov
Formand for Traugott Møllers Fond og medlem af bestyrelsen i J. C. Møller-Fonden

Det var med sorg, jeg den 25. marts 2017 modtog Ulla Geipels opkald, at Henrik var sovet stille ind. På sin 80 års fødselsdag den 23. august 2016 var Henrik endnu frisk nok til at modtage besøg i deres hjem af familie og venner. Selvom han var svækket af sygdommen, var det rørende at se, at han stadig havde bevaret sit gode humør.

Fra 1996 til 2005 har jeg haft den glæde at arbejde sammen med Henrik i komitéen i J. C. Møller-Fonden. Først med Nis Petersen og derefter med Henrik som formand.

Det har været en meget stor glæde for mig at være med i dette arbejde, hvor Henrik altid viste utrolig viden og omsorg i arbejdet med at vurdere de indkomne ansøgninger. Han førte sammen med Ulla det omfattende kartotek og stod for administration og kontorarbejde. Det blev altid gjort med den største omhu og orden, så vi i komitéen havde de bedste arbejdsbetingelser, når vi skulle vurdere ansøgningerne.

Men det, jeg særlig værdsatte, var Henriks åbne, venlige sind og store hjerte. Han var altid glad og positiv, og selvom nogle af ansøgningerne ofte afspejlede store økonomiske og menneskelige problemer, var vores møder altid hyggelige og positive – og ofte fulde af humor.

Efter vores møder havde Ulla altid en frokost klar, som kun blev mere hyggelig af, at hun også deltog. Med deres store gæstfrihed og hjertelighed blev de begge for mig meget kære venner.

Jeg tænker tilbage på denne tid med stor taknemmelighed, og har den dybeste medfølelse med Ulla og familien.

Æret være Henriks minde.

Henrik Geipel
23.8.1936 – 25.3.2017

Henrik Geipel på sin 80 års fødselsdag, et halvt år inden han døde. Billedet gengiver Henriks store glæde for livet. Ifølge hans datter Bente var han meget stolt af J. C. Møller-Fonden, som hun betegner som hans alderdoms kæreste job.

Foto: Privat

J. C. Møller-Fonden

Svend Wippich
Harreslev

J. C. Møller-Fonden (oftest kaldt I. C. Møller-Fonden eller også »De små glæders Fond«) blev grundlagt i 1976 til minde om Flensborg by's tidligere danske overborgmester (1945-1950) og senere bypræsident (1950-1951), grosserer J. C. Møller.

Fondens formål er, at hjælpe mennesker til at hjælpe andre ved at give støtte til lindring af nød, modgang og sygdom samt at sprede glæde i de hjem, der trænger til lidt opmuntring.

Legatportioner uddeles kun til personer med fast bopæl i Sydslesvig, og kun en anbefaler kan sende en ansøgning for en trængende person eller familie. Man kan ikke søge om penge til sig selv eller sin familie. Anbefaleren skal være en privatperson med privat adresse, bankforbindelse og telefonnummer. Fonden må ikke understøtte institutioner, foreninger eller lignende.

For at være godt rustet til den digitale nutid har vi arbejdet på og investeret i lidt fornyelse af administrationen. Således har vi fået sat en ny database op, der gør det en del nemmere at håndtere vore ansøgninger fremover. Dernæst har vi fået shinet vores ansøgningsskemaer op, og vi har til og med fået et visitkort på internettet.

På www.jcmf.info orienterer vi på både dansk og tysk om J. C. Møller-Fondens formål og forestående komitémøder. Man kan finde vores kontaktdata dér, og der er mulighed for at downloade vores ansøgningskema i en dansk og i en tysk version.

Sidst men ikke mindst kan vi komme med endnu et godt budskab: Vi er nemlig i den lykkelige situation, at vi har basis for at øge uddelingerne i forhold til tidligere år. Så vi er glade for at kunne opfordre til flittigt at indsende ansøgninger til os.

Juletraditioner ved Skovlund-Valsbøl Danske Skole

På vegne af skolen Anne Clausen
Skoleleder ved Skovlund-Valsbøl Danske Skole

Vi holder fast i traditioner ved Skovlund-Valsbøl Danske Skole og bygger videre på det arbejde, der har været en fast del af det daglige liv på skolen igennem mange år. Således er der altid blevet bakket op omkring pigernes luciaoptog gennem hele december måned. To forældre tog i sin tid initiativ til at sy ensartede og meget fine luciakjoler i alle størrelser, da både de små og de store piger er en vigtig del af luciaoptoget. Flere ansatte har hvert år værnet om at få ordnet både kjoler og stearinlys til alle arrangementerne i december.

Egne arrangementer sammen med foreningerne

I Skovlund kommune har der i flere år været en levende adventskalender, hvor byens borgere kan invitere til et hyggeligt træf i eget regi. SSF Skovlund-Valsbøl har sammen med skolen i flere år tilbudt et træf omkring den 13. december, for at alle kan høre luciapigerne synge og hygge med æbleskiver og gløgg. Denne aften kommer mange af skolens piger for at optræde under ledelse af skolens musiklærere.

Ved skolens julegudstjeneste optræder alle piger som afslutning på gudstjenesten, før vi har fælles spisning og hygge. Det giver en helt speciel stemning både mens og efter pigernes optræden.

Ved kirkens adventsarrangement skiftes skolerne i Store Vi, Medelby og Skovlund-Valsbøl til at optræde med luciapigerne.

Kontakten til de tyske institutioner og kommunen

Ved siden af skolen har vi byens plejehjem, der for os er en naturlig del af vores berøringsfelt, hvor eleverne hver måned optræder sammen med deres tysklærer med tyske folkesange og enkelte danske. Omkring den 13. december drager kun pigerne over til plejehjemmet sammen med to lærere, straks efter de er mødt op i skolen, så kan de nemlig nå at optræde for alle plejehjemmets beboere, mens det endnu ikke er helt lyst ude. Det er et årligt højdepunkt for alle på plejehjemmet – både personale og beboerne.

Dernæst venter der en bus ved busstoppestedet for at køre pigerne over til den tyske børnehave, hvor de også går en runde i stuerne. Til sidst køres pigerne over til den tyske skole, hvor de i fællesskab går en længere rute, mens de synger luciasangen og »Skyerne gråner«. På den tyske skole har de til dels filt på gulvene, så det har efterladt mange spor af tabt stearin på gulvene. Her har vi valgt at bryde lidt med traditionen og lader nu pigerne gå med små glas med lys i. På den måde føler vi, at vi både beskytter pigerne og omgivelserne mere ansvarligt.

Ved dette års nytårsreception var mottoet Danmark/Tyskland ved en fotokonkurrence. Med et flot luciabillede, der blev taget af en af skolens lærere, fik vi førsteprisen. Det er noget, som alle forbinder med den danske skole i byen og med Danmark.

Vi ønsker alle en dejlig adventstid med masser af hygge og samvær med andre!
Glædelig jul og et lykkebringende nytår.

Fotos: Andreas Hatnik/ Baggrund: Colourbox.com

Vi øver i vores forsamlingshus. Der øver vi sangene og hvordan vi skal gå, mens vi synger. Når vi ved, at vi skal optræde, bliver vi nogle gange nervøse og begynder at grine. Men det er sjovt at gå lucia og alle er søde mod os, de steder, hvor vi går lucia.

Amelie

Når vi skal gå lucia, skal vi først prøve kjolerne og finde en kjole, der sidder godt til alle piger. Vi øver mange gange. Vi lærer sangene udenad og øver os i at gå langsomt med stearinlys i hånden. Nogle gange skal man passe på, at man ikke bare griner. Jeg synes, at man er lidt nervøs og lidt bange, når man skal gå og synge luciasangen og holde stearinlys i hånden. Men man er også glad, at man må være en luciapige.

Larissa

Når man går lucia, så skal man have en hvid kjole på og hvide sokker eller bare tæer. Vi skal have stearinlys, og nogle er bange for at få ild i håret. Vi er ofte nervøse og har travlt med at synge. Nogle gange skal man fnise. Det ser let ud, men det er det slet ikke. Det kan også være pinligt at blive fotograferet. Nogle gange er der nogle, der ikke har lyst, og det er lidt svært for de små piger. Man har i hovedet, at man skal klare det, og at man skal gøre sig umage.

Leni

Alle luciapigerne øver flere gange om ugen. Man skal optræde mange gange, og man skal kunne sangene. Først går alle de store piger og så de små. Det er kun piger, der går lucia. Nogle gange griner man, fordi det er sjovt, eller fordi man har lavet en fejl. Alle piger er klædt i hvidt, og man ser ud som en engel med et lys i hænderne. Så bliver der stille, og vi synger smukke sange. Alle kigger på os, og når man er færdig, klapper alle af os. Bagefter er vi alle glade, og nogle gange får vi slik. Det er altid en god dag, når vi går lucia.

Liv

Før luciaoptog begynder, er man rigtig nervøs, men efter et optog vil man gerne en gang til. Nogle siger, at når man får varm stearin på hånden, så er man en rigtig luciapige. Når vi går på den tyske skole, er det svært, for der er trapper, og man er også lidt bange, fordi der er nogle, der laver lidt pjat. Vores lærere er altid med. Når vi er færdige og alle klapper, er det altid en god følelse. Nogle gange græder de også, fordi det var så smukt.

Jaqueline

Jeg synes, det er hyggeligt at gå lucia, men også lidt anstrengende, fordi du skal synge højt, og det gør nogle gange ondt i halsen. Men det er også sjovt, fordi nogle varmer deres stemmer op, og det lyder sjovt. I 2016 er jeg gået helt foran, og det var spændende for mig. Jeg har først glædet mig, men det var også lidt anstrengende, fordi du må ikke lave en fejl, for så laver alle måske den fejl.

Enja

Med stolthed ser jeg tilbage på arrangementer som f.eks. luciapigernes optræden. Vi er del af en lille skole med omkring 60 elever og klarer at få samlet godt tyve piger, forældre og lærere til et arrangement efter skoledagen. Vi mødes som en selvfølge en sen eftermiddag for at fastholde vores tradition omkring luciaoptog og forsøge at give den videre til andre – for at lade andre udenfor have andel i oplevelsen. Selv elever, der allerede går på Læk Danske Skole, er stolte over at kunne deltage og dermed vise, hvad de i de forgangne år har lært, og dermed mener jeg ikke kun det at synge sangene udenad.

Andrea
(forælder)

Juletiden i Brødremenigheden

Jørgen Bøytler (ph.d.)
Præst i Brødremenigheden

Julestemning

Mange af dette blads læsere har uden tvivl besøgt Brødremenighedsbyen Christiansfeld. Den er et besøg værd på alle tider af året, men en helt speciel oplevelse er det at besøge byen i december. Det bliver tidligt mørkt, men i byens gader, på husene, inde bag vinduerne ses masser af Brødremenighedens adventsstjerner. Man får lyst til at sætte farten ned, til bare at gå rundt og mærke den fredelige stemning, hvor julens forventning synes lidt tydeligere end ellers. Måske er det bare stjernerne, måske er det hele sammenhængen, de brolagte gader, de smukke huse, kirkepladsen og Prætoriustorvet, – og ja, stjernerne.

Brødremenigheden i Christiansfeld

Brødremenigheden i Christiansfeld er en evangelisk-luthersk frimenighed, grundlagt i 1773, også kaldet Herrnhuterne. Den verdensomspændende Brødrekirke findes på 4 kontinenter, består af ca. 30 provinser, og har i alt ca. 1,2 million medlemmer på verdensplan.

Den oprindelige Brødremenighed (Unitas Fratrum) var en præ-reformatorisk kirke i Bøhmen og Mæhren, grundlagt i 1557. Den var en af de første protestantiske kirker overhovedet. Den havde således allerede 70 år på bagen, da Luther slog sine teser op på kirkedøren i 1517.

Den fornyede Brødrekirke blev officielt indstiftet den 13. august 1727 i Herrnhut i Sachsen i Tyskland under ledelse af Grev Ludvig von Zinzendorf. Den udviklede sig til en protestantisk kirke med både luthersk og reformert baggrund.

Brødremenigheden kom som bevægelse til Danmark første gang ved Grev Zinzendorfs besøg i København i 1731. De første missionærer, Brødremenigheden sendte ud, rejste til Dansk Vestindien i 1732. I 1733 rejste missionærer til Grønland. Siden har Brødrekirken bredt sig i Europa, Nordamerika, Caribien, Central- og Sydamerika og i Afrika og lidt på det indiske subkontinent. Herrnhuterne etablerede det Københavnske Brødresocietet i 1739 og udsendte i de følgende årtier talrige lægfolk (emisærer), som holdt »gudelige forsamlinger« især i Jylland og på Fyn. Herrnhuterne var en af de tidlige og væsentlige vækkelsesbevægelser, der prægede det danske kirkeliv i det 18. og dele af det 19. århundrede.

Brødremenigheden grundlagde byen i 1773 og byggede Christiansfeld efter den klassiske brødremenighedsbysbyplan. Det skete efter invitation fra kong Christian 7. og med inspiration fra Struensee.

I 2015 kom Christiansfeld på UNESCO's Verdenskulturarvliste, og det har betydet endnu større interesse for byen. Tusindvis af besøgende fylder byens gader året rundt.

Julen

Ligesom i Folkekirken kommer der mange mennesker i kirke juleaften i Brødremenigheden. Gudstjenesten har det karakter af en sang- og læsegudstjeneste, idet der ikke er nogen prædiken.

For mange af menighedens medlemmer begynder julen rigtigt juleaftensdags morgen kl. 7.30, hvor man mødes i kirken til en kort liturgisk sanggudstjeneste. Tidspunktet har sammenhæng med, at juleaftensdag før i tiden var almindelig arbejdsdag, så man mødtes i kirken, før man gik på arbejde. Menigheden har holdt fast ved tidspunktet, og familierne har traditioner med morgenmad og familiebesøg efter morgengudstjenesten.

Den mest kendte og af mange elskede julegudstjeneste i Brødremenigheden er juleaftensgudstjenesten. Kl. 19 juleaften er der gudstjeneste, som regel med en næsten fuld kirke, hvilket vil sige op til mellem 700 og 800 mennesker. Hen imod gudstjenestens slutning deler nogen af de tidligere konfirmander levende lys, omvundet med grønt glanspapir, klippet og flettet, så det ligner gran, ud til børnene, mens menigheden synger. Det er meget stemningsfuldt. Ideen er, at børnene bringer det tændte lys hjem og tænder juletræets lys med det, og dermed bringer julens glæde med hjem fra gudstjenesten. Første gang, at denne skik nævnes, er i forbindelse med en børnegudstjeneste den 24. december 1747, hvor en af brødrekirkens pionerer, Johannes von Wattewille prædikede, og havde en samtale med børnene om Jesu fødsel, og til sidst fik børnene så et lys med et rødt bånd hver.

Brødremenighedens adventsstjerne

Meget kendt er Brødremenighedens adventsstjerne. De fleste brødremenighedshjem har, ligesom mange andre hjem i Danmark, Tyskland og adskillige andre lande, adventsstjernen hængende fra 1. søndag i advent til Helligtrekonger. Den første model af stjernen er fra Niesky i Sachsen, hvor den blev fremstillet på drengeskolen i 1821. Den blev omkring 1850 ændret af en officer, der var god til geometri. Han ville undervise eleverne i geometri på en sjov måde, så han prøvede med forskellige modeller med firkanter og trekanter og satte spidser på, så det blev en stjerne. Den begyndte man at bruge i undervisningen i Brødremenighedens skoler. En Pieter Verbeek, som gik i skole i Niesky i 1888, begyndte at fremstille stjernerne med videresalg for øje, og over år udvikledes stjernen til den model, som kendes i dag. Den fremstilles på stjernefabrikken i Herrnhut. Den sælges i adskillige størrelser og udseender, og importeres af Brødremenighedens Danske Mission, og forhandles i Christiansfeld og mange andre steder.

Der er tre forskellige symbolske forståelser af stjernen: For det første minder den om skaberens storhed; han skabte

stjernerne på den fjerde dag, utallige, forskellige i skønhed, og prisende skaberen. For det andet minder den om Betlehemsstjernen, der ledte de tre vise mænd til den nyfødte frelser i krybben, og for det tredje symboliserer adventsstjernen den guddommelige stjerne, nævnt i 4. Mosebog 24,17 og hvis opfyldelse, der nævnes i Johannes Åbenbaring 22,16, hvor den kaldes »den strålende morgenstjerne«.

Honningkagerne

I 1783 begyndte honningkagetraditionen i Christiansfeld, hvor halvdelen af apotekerbygningen, Lindegade 21, var et bageri. Siden har honningkagerne været så populære, at kun en honningtørke har kunnet standse produktionen kortvarigt.

Gennem tiden har opskriften og bagerierne skiftet form og hænder mange gange. Efter 2. verdenskrig, da honningtørken lettede, blev det mere og mere almindeligt at sælge honningkager i hele landet. Bageren fik endda status af Kongelig Hofleverandør. Ofte har en kongelig bil holdt udenfor, når der skulle købes honningkage til kaffen. Til de kongelige bryllupper er der bestilt honningkager i Christiansfeld. Det fortælles, at Dronning Ingrid, når hun samlede sine børnebørn på Gråsten Slot, selv tog til Christiansfeld og købte honningkager.

Det har tidligere været en tradition, at præsten havde et honninghjerte med, når et ungt par skulle forloves. Under ceremonien brækkede han det i to halvdele – én til hver som symbol på en hjertelig forening. Kolding Kommune har indført, at der serveres honningkager ved officielle besøg.

Kom og oplev

Mange mennesker kommer til Christiansfeld. Vi er glade for gæster og håber, at også bladets læsere vil lægge vejen forbi Christiansfeld, gerne i december eller på et hvilket som helst andet tidspunkt og se byen, opleve stemningen, købe adventsstjerner eller andre spændende og meningsfyldte minder fra Christiansfeld. Og alle gudstjenester i Brødremenigheden er åbne for alle mennesker. Som nævnt er der gudstjenester juleaftensdag, men året igennem er der et rigt gudstjenesteliv. Hver søndag er der gudstjeneste kl. 10.30.

Brødremenigheden ønsker alle i Sydslesvig en glædelig og velsignet advents- og juletid.

Fotos: Käte Thomsen (Forstander i Brødremenigheden) · Baggrund: Colourbox.com

Foto: Forskningsafdelingens arkiv ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig

Den danske skole i Tønning, Uffe-Skolen, som havde rejsegilde i 1935

Romanen »De faderløse«

Finn Egeris Petersen
Flensborg

På opfordring af redaktøren af dette julehæfte skal jeg med glæde fortælle lidt om baggrunden for og tilblivelsen af min roman »De faderløse«, som udkom i juni 2016 på forlaget Mellemgaard.

Romanen tager sit udgangspunkt i Sydslesvig i byerne Tønning og Slesvig og dækker årene 1937-1949. Vi følger drengene Wilhelm og Kars i deres opvækstår under og omkring 2. Verdenskrig. Førstnævnte, Wilhelm fra Slesvig, er en kunstnerisk begavet dreng med en nazistisk far, der meget mod sin vilje indrulleres i de nazistiske ungdomskorps »Jungvolk« og »Hitlerjugend« og til sidst – efter en nødstudentereksamen fra 2.G. – sendes til Østfronten. Sidstnævnte, friserdrengen Kars fra Tønning, har allerede mistet sin far i krigen og forsøger på egen hånd at hindre englændernes tilintetgørelse af sin hjemstavns ø, Helgoland, hvor han er vokset op. Drengenes historier fortælles parallelt, men forenes til sidst, da de to hovedpersoner mødes efter krigen på den danske skole i Tønning. Fælles for begge drenge er dog, at deres fædre er fraværende, henholdsvis fysisk og åndeligt. Romanens overordnede tema er »Det Tredje Riges« fald, og det danske mindretals eksplosive vækst efter krigen.

Søren Kierkegaard skriver et sted, at der skal være en anledning til at skrive en bog, f.eks. at et menneske siger noget, der ægger til modsigelse. Anledningen til at skrive om Sydslesvig fandt jeg for nogle år siden, da den danske forfatter og journalist Egon Clausen i en kronik i Flensborg Avis rakkede os sydslesviger ned. Vi var indelukkede og tavse, skrev han, forholdt os ikke til vores egen historie og tog ikke et medansvar for den. Udover søndagstaler til årsmøder og jubilæer var vi lukkede. Og det var ærlig talt for dårligt. »Hvor er forfatterne henne?« nærmest råbte han i sin kronik. Nu findes der rent faktisk sydslesvigske skønlitterære forfattere, endda nulevende, men dem kender Egon Clausen åbenbart ikke. Der findes også sydslesvigere, som i erindringsbøger har skildret perioder af Sydslesvig historie og dermed taget et medansvar for den. Men dem kender Egon Clausen heller ikke. Jeg kunne selvfølgelig bare have smidt hans kronik ud og sagt: »Herre Gud, den mand ved jo ikke, hvad han taler om.« Men jeg følte mig faktisk provokeret og gik og skumlede et par uger for så at sige til mig selv, at det da skal være løgn, det her. Han skulle ikke slippe af sted med at sige sådan om os. Hvis ikke andre ville gøre det, ville jeg tage handsken op og vove pelsen, dvs. prøve på at forholde mig til den sydslesvigske historie og tage et medansvar for den. Der gik dog endnu nogle år, før jeg tog modet til mig. I foråret 2014, hvor jeg havde studieorlov, og hvor jeg sad oppe i et sommerhus ved vestkysten og

Elever på Uffe-Skolen

læste bunkevis af tunge teologiske tyske bøger, greb jeg pludselig pennen og begyndte at skrive om Sydslesvig. Jeg havde et par løse ideer. Det var alt. Jeg skrev først én side for sjov, så to, så ti, og så var der pludselig ikke nogen vej tilbage mere. Jeg var blevet kaldt ind i en verden med det, jeg havde skrevet, og følte mig forpligtet på at udfolde den yderligere. Personerne, jeg havde skabt, gjorde krav på at leve videre.

Men nu var der faktisk også en anden anledning end blot forfatteren Egon Clausens nedrakning af os sydslesvigere, endda af langt ældre dato. I mange år havde jeg følt, at der var meget i min fars tyske slægt, jeg ikke kendte nok til. Der var gåder i den, som jeg aldrig havde fået løst. Jeg er jo vokset op i Sydslesvig som et funktionærbarn, mine forældre har været lærere på danske skoler hernede. Min mor er københavner, og min far stammede fra Slesvig. Jeg er altså et blandingsprodukt af noget rigsdansk og tysk, men det danske havde klar overvægt i min opvækst. Vi talte udelukkende dansk derhjemme, levede på dansk maner, og min mors familie i København var simpelthen familien for os. Min fars familie kom i anden række og var stærkt underbelyst.

Da det sidste medlem af min fars generation så døde for nogle år siden, følte jeg et stærkt behov for omsider at kaste lys over den tyske gren af min familie for bedre at forstå den og i sidste ende mig selv. Det kunne simpelthen ikke være rigtigt, at jeg kun havde nogle tågede minder om søndagskaffe hos mine tyske bedsteforældre i Slesvig to gange om året. Der måtte kunne siges mere om dem. Hvem var de egentlig, hvad havde formet deres liv, hvad følte og tænkte de, og hvordan kunne det gå til, at min far og hans søster fra en ren tysk baggrund fandt vej ind i mindretallet efter krigen?

En roman er per definition fiktion. Den er opdigtet, og derfor har en forfatter sine friheder. Det gælder også for min roman, men historien om Wilhelm fra Slesvig er dog virkelig på den måde, at den er historien om min far, hans søstre og mine bedsteforældre. Det vil sige, at alt hvad der sker for Wilhelm i min roman, er baseret på virkelige hændelser. Det er alt sammen hændt i virkeligheden. Jeg ved godt, at nogle har betvivlet det sandsynlige i, at Wilhelm fra østfronten kunne sende et så systemkritisk brev hjem til sine forældre, et brev der ligefrem glødede af had til nazismen og krigen. Men det gjorde han faktisk. Jeg har hans originale håndskrevne brev liggende derhjemme i min skrivebordsskuffe. Der fortælles også i bogen om, at Wilhelm efter sin desertering fra fronten i Polen melder sig selv på kasernen i Slesvig i de allersidste uger af krigen uden at blive straffet for det. Det lyder meget usandsynligt, normalt blev man skudt på stedet for desertering, men ikke desto mindre er det sandheden. Min far meldte sig i de allersidste uger af krigen og fik blot en kraftig reprimande af en officer. Virkeligheden kan undertiden være mere usandsynlig end fiktionen.

Historien om friserdrengen Kars fra Helgoland, der lever i eksil i Tønning

Fotos: Privat · Baggrund: Sven Mikolajewicz

Lærere og elever på Uffe-Skolen

Finn Egeris Petersens mor, Tove, ses som nummer tre fra venstre i midterste række

og går i den danske skole er derimod fiktion. Der er kun det virkelige i den, at min mor, da hun som ganske ung lærerinde i 1949 kom til Tønning Danske Skole, underviste Helgoland-børn. »De var så søde,« sagde hun om dem. Men hvorfor de egentlig var der, havde hun glemt. Det blev så anledningen til for mig at læse om Helgolands historie og finde forklaringen på deres syv år lange eksil i byen og deres skolegang på Uffe-Skolen. Til min store glæde blev jeg hurtigt klar over, at Helgolands historie var meget dramatisk og egnede sig fortræffeligt til en roman.

Hvorfor har jeg så skrevet denne bog udover, at der var anledninger til den? Jo, jeg har villet undersøge den bærende myte i den sydslesvigske selvforståelse. Om den holder. Myten fortæller i al sin enkelthed, at tusinder gik ind i mindretallet efter krigen, fordi de besindede sig på deres danske rødder. De var i virkeligheden danske, men havde blot glemt det. Befolkningen i Sydslesvig var »skrabelodsdanskere«, i det ydre tyske, men ved blot at skrabe lidt på overfladen, kom det danske frem i dem igen. Det er jo en meget romantisk tanke, som dog ved nærmere eftersyn ikke holder. Danskheden opfattes i denne gamle myte ikke som kultur, men nærmest som et stykke biologi, der kan ligge i dvale gennem generationer, men pludselig vågne op igen i en ny historisk situation.

Men nationalfølelse er kultur. Det danske er aldrig noget, man ejer som en færdig identitet, men noget man møder og bliver formet af. Ved dagligt at gå i dansk skole, bliver man dansk. Ved at være med i dansk foreningsliv eller en dansk menighed, bliver man dansk – gradvist. Og holder man op med disse ting, forsvinder det danske igen.

Så hvorfor søgte tusinder ind i mindretallet efter krigen? I min roman følger jeg to unge mennesker, der søgte ind i det af forskellige grunde. Kars tilhørte et andet mindretal (friserne), og nogle frisere så en fordel i samarbejdet med det danske mindretal efter krigen. De besindede sig på deres egenart og fravalgte det tyske. Derfor sendte Kars' mor ham i dansk skole i Tønning. Wilhelm fravalgte selv nazismen og valgte det danske til i form af værdier: demokrati og frihed og håbet om at få et arbejde. Tyskerne levede i et vakuum i de første år efter krigen, hvor de spejdede ud mod fjerne horisonter for at suge alt til sig, der kunne bringe en videre.

Et centralt tema i min bog er prisen, der skulle betales for at skifte nationalitet. I romanen skulle Wilhelm og hans søster Fanny betale en høj pris for at få et arbejde i danske institutioner. De skulle skifte sprog, når de talte med hinanden, dansk nemlig, og det ødelagde så forholdet til deres forældre og afskar dem til en vis grad fra den kultur, der havde formet dem, siden de var børn.

I min roman stiller jeg sluttelig det spørgsmål, om man overhovedet kan skifte nationalitet og sprog, og min konklusion er, det kan man ikke. Modersmålet er langt mere end blot et redskab til at gøre sig forståelig med. Det har formet en, fra man blev født og været det medium i hvilket verden blev til for en. Det er så fundamentalt, at det kun med svære tab lader sig udskifte.

Jeg har altså skrevet en slægtsroman, men håber samtidig, at den rummer så meget generelt om tiden under og efter krigen, at mange sydslesvigere vil kunne spejle sig i den og måske blive en smule klogere på sig selv. Og hvem ved, måske kan selv en så skråsikker forfatter og journalist som Egon Clausen få et mere nuanceret billede af Sydslesvig.

Fotos: Privat / Colourbox.com · Baggrund: Sven Mikolajewicz

Som illustration til artiklen har vi brugt billeder, der stammer fra en samtidig person, Anke Lohse Andreasen, tidligere St. Peter, som har gået på Uffe-Skolen i Tønning 1949-1951, bl.a. sammen med børn fra Helgoland.

Anke var veninde med en af pigerne fra Helgoland. De gik i samme klasse og blev konfirmeret sammen i 1950. En af de faderløse var pigen dog ikke. Hendes far havde været uundværlig i krigens tid, da han var ansat til at kontrollere sømærkerne. Hun fortalte, at befolkningen på Helgoland under 2. Verdenskrig havde kontakt med englænderne via radio. Det var selvfølgelig forbudt. En lille dreng kom til at fortælle: »Mein Vater spricht mit dem Ofen«, hvorefter faderen omgående blev skudt.

Via radio blev man oplyst om, hvornår der kom et luftangreb på øen, og pigen fra Helgoland fortalte Anke om den dag, hvor hendes mor havde kaldt alle sine børn sammen, for at gå ned i en bunker, der var hugget i fjeldet. Da de kom op efter angrebet, var deres hjem, sammen med alle andres, totalt smadret. Alle blev derefter evakueret til Pinneberg, som Helgoland hørte under. Hendes far fik siden arbejde i Tønning i sit fag, og familien flyttede med.

Drops – en animeret film om liv og død

Karsten Kjærulf-Hoop
Viborg

Jeg sidder på en gammel kaserne i mit animationsstudio i Viborg. Det er nogle måneder efter kortfilms projektet Drops blev afsluttet. Det er det første filmprojekt, jeg har afsluttet sammen med min kone Sarah. Målet var at skabe en lille animeret kunstfilm, der på overfladen tiltaler børn med sjove figurer, men som på et dybere plan opløfter ånden og giver en mere positiv oplevelse af døden, end man tit får det i populær underholdning. Vores datter har nu den alder, hvor en død fugl eller frø i haven kan få hende til at gruble over, hvor hun selv skal ende henne og hvor hun kommer fra, og det helst lige før sengetid. Det er ikke målet, at filmen skal erstatte samtalen om livet og døden, men det kan ofte være lettere at tage et mere billedligt sprog i brug, når man taler med børn om de sværere emner.

Den gamle kaserne i Viborg som huser The Animation Workshop er gennem de senere år blevet udvidet til også at danne rammer for virksomheder i den visuelle branche.

Drops var også et forsøg på at prøve noget nyt på et teknisk plan, jeg var tidligere vant til at lave film med computerprogrammer, der hele tiden krævede hurtigere og hurtigere maskiner for at lave mere og mere imponerende animationsfilm. Filmen »The Great Harlot and the Beast« der bl.a. blev vist på Flensburger Kurzfilmtage sidste år, var mit første forsøg på at bygge en bro imellem computeranimation og rolige håndmalede teksturer. I Drops har vi taget skridtet endnu længere ved at male hele filmen i akvarel. Det endte med omtrent 3500 malerier for at få vores små vanddråber til at løbe rundt og danse i regnen. En meget fokuseret og ensartet måde at lave film på; der på den ene side kan nærme sig det kedelige, men der på den anden side har en stor belønning, nemlig den at man ikke kommer svimmel hjem efter at have siddet ved computerskærmen hele dagen. Vi syntes metoden er en succes, men vil fremadrettet prøve at videreudvikle metoden for at se, om vi ikke kan gøre det mere økonomisk ved måske at bruge computeren til nogle af løsningerne.

Nu, hvor filmen er færdig, har vi sendt den ud på diverse filmfestivaler i verden og håber selvfølgelig på, at folk får en opløftende oplevelse af at se Drops, og at de går lidt lettere derfra end da de kom. Kortfilm har normalt en festivals tid på højest 2 år, derefter er planen, hvis ikke før, at offentliggøre den på filmstriben, hvor vi samtidig vil prøve at tiltrække os opmærksomhed om det næste store projekt.

Skitser til filmen

I den poetiske animationsfortælling Drops møder vi et lille samfund af regndråber, som udlever vandets cyklus, de løber efter skyerne for at blive i regnen. Dråberne danser og nyder, indtil de bliver konfronteret med det uundgåelige, regnen får en ende. Deres sande storhed bliver åbenbaret, da solen kommer ud og dråberne finder ud af, at der ikke er noget at være bange for.

Filmen består af to lag, en forgrund med figurerne og så en baggrund.

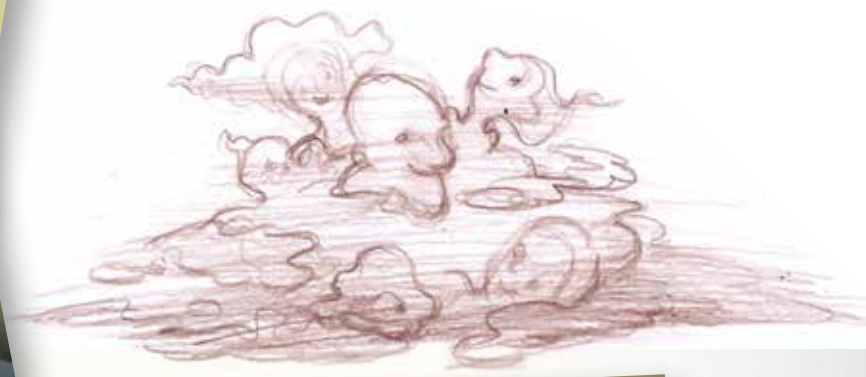

Artiklen er skrevet af Karsten Kjærulf-Hoop, som er opvokset og har familie i Sydslesvig. I dag bor han sammen med sin kone Sarah Joy Jungen og deres to børn i Viborg, hvor de lever af at lave kunst og tegnefilm. Deres seneste film hedder Drops, eller Dråberne på dansk, og vil dukke op på filmfestivaler rundt om i verden i det kommende år. Hvis man har lyst til at følge med i, hvor filmen og hvornår filmen bliver vist, kan man hente oplysninger på hjemmesiden ka-sa.dk eller via facebook.com/dropsfilm.

JULEGAVER – HVOR KOMMER DE FRA?

Karina Helledie Vandkrog Skovlund

Skikken med at give hinanden gaver på den mørkeste tid af året er ældre end julen. Traditionen med »julegaver« kan føres helt tilbage til det gamle romerrige.

Kristendommen blev indført som statsreligion i romerriget i 300-tallet. Kejser Konstantin var kejseren, der indførte fejringen af Jesu fødsel, han lagde festlighederne meget strategisk på et tidspunkt, hvor der allerede blev fejret to andre romerske religiøse fester. Romernes populære religioner – solkulten og mithrasdyrkelsen havde deres hovedfester i slutningen af december måned. Når mithrasdyrkerne fejrede deres lysguds fødsel, foregik det ved en familiefest, hvor man udvekslede gaver. Julen som en familiefest med fejring af en fødsel, var derfor helt normalt for romerne, og i en romersk kalender fra år 336 ses det, at Jesu fødsel officielt lå den 25. december.

I kristendommens traditioner henledes julegaverne til de gaver, som de hellige tre konger kom med til Jesus. Det var altså barselsgaver, der var tale om, men fordi Jesus var Guds Søn, var gaverne noget anderledes end dem, man almindeligvis har givet hinanden.

Julegaver i dag er ikke barselsgaver, de har heller ikke meget at gøre med de gaver, som blev skænket det lille Jesus barn. I dag er gaverne derimod ofte brugsting, legetøj, smykker, bøger m.m. I dag er de hellige tre konger også ofte skiftet ud, så det ikke er dem, man mindes, men derimod nutidens glade julemand.

Det, at give hinanden indpakkede gaver juleaften, er en tradition, der først blev udbredt her i landet i løbet af 1800-tallet. Traditionen med, at børnene giver deres forældre små gaver, de selv har lavet eller købt for deres lommepenge, er heller ikke mere end 70-80 år gammel.

Kilde: Kristendom.dk

JULEGAVER

Marike Hoop
Bollingsted

JULEIDÉER

JULEGAVER TIL OG FRA SYDSLESVIGERE

I år har du mulighed for at købe hele to nye cd'er fra musikere med rødder i mindretallet. Det er Rasmus Hoffmeister og Simon Glöde, som hver især er ude med et nyt album i 2017. Genrerne er meget forskellige, men begge har valgt at have én sang med på dansk. Rasmus Hoffmeister, som ellers synger på tysk, har taget sit tosprogede nummer »Grenzenlos« med på sit nye album, og Simon Glöde med bandet Gløde, der ellers laver engelsksprogede numre, præsenterer sangen »Jeg vil elske«. Da begge kunstneres primære publikum bor syd for grænsen, er det modige valg, som fortjener opmærksomhed. Samtidig er begge cd'er absolut værd at lytte til mange gange. Så det er de helt passende julegaver til og fra sydslesvigere. Begge sælger på deres hjemmesider også fanartikler, hvis gaven skal overrækkes i en passende stofpose, eller du vil forære en t-shirt eller hættetrøje til. Rasmus har til cd'en udgivet en sangbog med tekster, becifringer og akkordbokse.

Rasmus Hoffmeister: Rummelplatz

»Grenzenlos beskriver, hvor smukt det kan være at vokse op med to sprog. Jeg er en del af det danske mindretal i Tyskland,« fortæller Rasmus Hoffmeister på sin hjemmeside, hvor man også kan høre sangen.
Du kan købe cd'en »Rummelplatz« på rasmushoffmeister.com, iTunes, Amazon eller på Google Play. Den 17.12.2017 kan du desuden opleve Rasmus i Deutsches Haus i Flensborg.

Gløde: Ø

»Wer sind aber nun die Musiker mit dem durchgestrichenen O im Namen? Der Frontmann Simon Gløde ist Deutsch-Däne, daher natürlich der Name,« kan man bl.a. læse på soundsandbooks.com.
Bandet består udover Simon Glöde af Max Schneider, Martin Baumgarten, Julian Elsesser og Tom Gotza. Du kan bl.a. købe cd'en »Ø« på vongloede.com og Amazon.

Færdige produkter og gode julegaver.
Godt for miljøet og for modtageren.

LAV SELV JULEGAVEN – CREME TIL ANSIGT OG KROP

Malene Hoop
Flensborg

ZERO-WASTE

Ingredienser:
3 spsk. kokosolie, 3 spsk. sheasmør, 1 spsk. olivenolie.

Nederst kokosolie, dernæst sheasmør.

Smeltes forsigtigt i vandbad. Det må ikke blive for varmt. Vær tålmodig, det tager tid at smelte det helt.

Hældes i en skål.

Olivenolien tilsættes og det hele blandes godt.

Sættes i køleskabet indtil massen er fast.

Massen piskes skummende.

Fyldes i dåser eller glas.

Fotos: Julien Fertl / Rasmus Hoffmeister / Marike Hoop / Colourbox.com · Baggrund: Sven Mikolajewicz / Colourbox.com

MERRY CHRISTMAS

Fotos: julesweater.dk · Baggrundsbillede: Colourbox.com

Jesper Vejergang Christensen og Johnny Stefansen

JULESWEATEREN

Jesper Vejergang Christensen og Johnny Stefansen
Aalborg

Oprindelsen af julesweateren strækker tilbage til slutningen af det 19. århundrede i USA. På det tidspunkt var julesweateren et mindre sjovt element og mere en traditionel fejring af julen. I 1930'erne strikkede amerikanerne den for både at løfte deres humør og skabe en beklædningsgenstand til at holde dem varme under den store depression.

Inspirationen til julesweatrene blev nogle gange fundet på det store lærred, og når stjernerne bar disse julejumpere, så var det ofte nogle festlige striktrøjer. Selv gennem 1950'erne blev julejumperen set blandt de amerikanske familier i hele landet, når de satte sig til julemiddagen. Herefter gik der nogle årtier, hvor julesweateren ikke blevet brugt.

I 80'erne bar sangerne Andy Williams og Val Doonican julesweatre til deres julesange, og tv-værterne Gyles Brandreth og Timmy Mallett blev berømte for deres strik.

I 80'erne nåede populariteten af julesweateren toppen, mens populariteten faldt drastisk igen i løbet af 90'erne. I 2000'erne blev den set som en hadegave eller en joke.

Christmas Jumperen blev dog forsøgt genoplivet i 2001 i filmen »Bridget Jones«, da den kære »Mr. Darcy« mødte op til julefesten i en julesweater med et rensdyrtema, men selv ikke Colin Firth kunne gøre julesweateren cool igen.

I løbet af de seneste par år har vi nærmest set en genfødsel af julesweateren. Den får fat i folks juleføelser. Meget af dette skyldes, at mange sweatre bliver designet i et »vintage retro look« og denne trend er kæmpe stor i USA, England og Irland. Det får mennesker til både at strikke selv og/eller købe færdiglavede julesweatre.

Frem for alt, så er en julesweater et stykke tøj, som spreder nostalgi, latter og god julestemning, hvilket giver dig den samme varme følelse, som var det blevet strikket af din egen bedstemor.

Julejumperne findes i design med snemænd, elver, julemanden og rensdyr, og de er som regel farvestrålende, nogle ville endda sige prangende. De kan være prydet med pom-poms, julepynt, halstørklæder og i nogle tilfælde også med blinkende julelys.

Modeindustrien har selv taget action på diverse designs, og juletrøjerne kan endda ofte ses på catwalken. Når berømtheder som Kanye West, Taylor Swift, Justin Bieber, Matt Damon og Snoop Dogg begynder at iføre sig julesweatre, så ved du, at moden er kommet for at blive.

Nysgerrig på flere juletrøjer?
Tjek www.julesweater.dk!

Julen varer længe

Gram Slot
Gram

»Hos os starter julen tidligt. En af vores døtre er så vild med jul, at hun i smug hører julemusik allerede i august,« fortæller Sanne Brodersen, der bor på Gram Slot med sin mand Svend og deres 4 børn. Laura på 19, Lærke på 17, Lasse på 12 og den mindste Emilie, der er 9 år.

Gennem 10 år har det gamle slot, der ligger som en smuk perle midt i Nordslesvig, dannet rammen om familien Brodersens hjem.

Familien købte slottet af familien Brockenhuus-Schack i 2007. På det tidspunkt havde det stået tomt i 25 år. Gram Slot kom i Schack-slægtens eje i 1664, da feltmarskal Hans Schack købte det. Hans Schack voksede op på faderens gods Basthorst i Lauenburg og gjorde militærkarriere blandt andet for Frederik den 3. Schack hjalp kongen, da København i 1658-59 blev belejret af svenske tropper, og trods svenskernes overraskelsesangreb på København, lykkedes det Hans Schack at slå de svenske tropper tilbage og redde landet fra den svenske kong Carl Gustav.

Hans Schack var bygherre for nogle af de bygninger, Gram Slot består af i dag. Blandt andet lod han opføre slottets sydfløj, hvor den smukke havestue ligger. Stuen, som er samlingspunkt for familien Brodersens juleaftener.

Jul på slottet

»Vi har holdt jul for hele familien hvert år, siden vi kom hertil. Det er noget helt specielt at holde juleaften i så smukt et rum, som havestuen er. Der er en gammel brændeovn fra 1754, som vi stadig tænder op i juleaften, og som giver en helt fantastisk varme og hygge. Alt i det rum er lidt større end i almindelige stuer, så vi kan ikke købe vores juletræ hvor som helst, fordi det skal være mindst 3,5 meter højt, før det passer til rummet og

Fotos: Gram Slot

højden til loftet,« fortæller Sanne Brodersen. Hun fortsætter: »Det er godt, at havestuen er så stor, for vores familier på både Svends og min side er store, og vi skiftes til at have de forskellige familier på besøg juleaften. Så vi bliver nemt 18 personer juleaften.«

Traditioner er en vigtig del af julen hos familien Brodersen, og en af dem er, at den sidste sang rundt om juletræet altid er »Nu er det jul igen«. Så danser hele familien, med hinanden i hænderne, hele slottet rundt, mens de synger »Nu' det jul igen og nu' det jul igen…«. Sangen sluttes altid af rundt om juletræet.

En anden tradition har Sanne Brodersen taget med fra sit eget barndomshjem. Når middagen er slut, går alle børn ud af stuen for at få en julehistorie, mens de voksne lægger gaver under træet og tænder stearinlysene på træet. Børnene må først se det tændte træ, når alt er klart og træet står i al sin pragt.

Lys i vinduerne og julestemning for alle

En anden tradition, som Sanne også indførte det år, de flyttede ind i på slottet, er de kendte herrnhuter julestjerner fra Christiansfeld. De pynter fra 1. søndag i advent de store vinduer i de to fløje, som vender ud mod vejen og parken.

»Jeg har altid syntes, at herrnhuternes julestjerne er utrolig smuk i sin enkelhed. Og den symbolske betydning spillede helt klart også ind, da jeg valgte, at det var den, der skulle pryde slottets vinduer i julemåneden. Den symboliserer jo både Betlehemsstjernen og Jesus som Morgenstjernen. Det var derfor helt naturligt at vælge denne stjerne, fordi hensigten med dem var, at de skulle lyse i de mørke morgen- og eftermiddagstimer, når folk var på vej til og fra arbejde,« siger Sanne Brodersen.

Julen på Gram Slot er således ikke kun forbeholdt familien Brodersen. De åbner gerne slottet og alle de omkringliggende bygninger for, at alle kan opleve julen på Gram Slot. Det sker de tre første weekender i november, hvor der er julemarked på Gram Slot.

Julemarkedet tiltrækker mange tusind gæster, der lægger vejen forbi for at få en god start på julen, opleve julestemning i herskabelige omgivelser, gøre de første juleindkøb, besøge julemandens værksted eller opleve den legendariske arkivnisse Pyrus, fra TV2's julekalender, der blev vist første gang i midten af 90'erne.

»I november kan vores juleglade datter virkelig få julet igennem, for da står alt i julens tegn. Vi har over hundrede juletræer sat op udenfor, alle sammen med røde julekugler på grenene. I de gamle staldbygninger og den majestætiske holstenske lade fra 1670 er der et væld af udstillere, som sælger alt, hvad hjerter begærer af julesager. Slottet er også pyntet op og åbent for gæster. Alle steder dufter det af gran, gløgg og æbleskiver,« fortæller Sanne om deres traditionsrige julemarkeder.

Traditioner og fornyelse

Slottet emmer således af traditioner. Men ingen traditioner uden fornyelse. Og en af fornyelserne til julemarkedet i 2016 var julebogen »Julehistorier fra Gram Slot«, som Sanne Brodersen udgav i fjor. Bogen handler om nisserne på Gram Slot og juleoplevelser, Sanne selv har haft i sin tid på slottet. I en af slottets sale læste hun højt af historierne for både børn og voksne.

»Det var utrolig stemningsfuldt at sidde at læse om Nis von Brokkenhuus og Nis Gårdbo, de to nisser på Gram Slot. Børnene levede sig helt ind i nissernes univers, og de skulle selvfølgelig ud af lede efter nisserne efterfølgende. Heldigvis er de til at finde. Dog skal man være meget heldig at se Nis Gårdbo, da han er en meget sky nisse,« fortæller Sanne Brodersen med et glimt i øjet.

Sidste års succes med højtlæsningen på slottet er en af de nyheder, der om føje år kan være gået hen og er blevet til en fast tradition på slottet.

»Når julemarkederne er slut og det bliver december, falder der lidt julero over det hele, og vi kan begynde at tænke på vores egen jul og juleaften. Så, når vi vender kalenderbladet den 24. december, har vi julet i næsten 2 måneder, og jeg vil gerne indrømme, at jeg er helt klar til at pakke al julepynten i kasser og sætte dem på loftet, når vi nærmer os nytår. Så varer det trods alt lidt over et halvt år, inden der igen lyder julemusik fra vores datters værelse,« slutter Sanne Brodersen.

Fotos: Gram Slot

Gram Slot
Slotsvej 54
6510 Gram

Julemarked i 2017
Datoer: 4./5. + 11./12. + 18./19. november kl. 10-17
Pris: 75,- kr. for voksne / 35,- kr. børn (børn under 3 år gratis).
Billetten gælder begge dage.

Når entréen er betalt, er følgende gratis: Adgang til slot og alle udstillingsområder med over 200 udstillere, Pyrus' show, julefortællinger ved Sanne Brodersen, besøg i mini-zoo, legeplads, snobrødsbagning, klatrevæg på 11 meter og mange andre aktiviteter.

Gode Råd

OPSKRIFT

125 gr. sukker
100 gr. smør
2 æg
1 tsk. vaniljesukker
250 gr. mel
Skal og saft fra ½ citron

Rør sukker og smør blødt, tilsæt æggene og vaniljesukker. Rør melet i lidt af gangen. Kom en god skefuld dej i et gode-råd-jern og bag dem gyldne. Lad dem køle af, så de kan blive sprøde.

Foto: Colourbox.com

Fotos og digte fra bogen »Ventetider«

Fidde Schulz & Helge Krempin
Lillesand & Flensborg

AFTRYK

Længe har du stået her.
Jeg ser dig fordybet
I dine tankers stilleleg.
Vinden har krænget dit hår,
Snart vil den fjerne dit aftryk.
Kun fornemmelsen af tidløshed
Vil være tilbage, hvor sandet
Har dækket alle vore spor.
Og vi vender aldrig tilbage
Til dette sted, der vil forblive
Ukendt, blot et aftryk i vor
Erindring et stenkast
Fra havet.

SVRRR SVRRR

Svrrr svrrr en vinge hvid
en vinge sort et hav en forstrand
Flad er kysten
Høj er himlen
Menneskeøjet rækker langt
og fanger fuglenes flugt ud
over forlandet
Bag disen huse menneskeboliger
og her kun sand
og sagte rislende
vinterlandskab
Skarpt hugger fugleflokken
sig igennem den tynde vinterluft
En lyd et svirrr
en vinge sort en vinge hvid
Et fuglereservat i vild panik
mod land og bort
ud over havets rand

BUDSKAB

Ingen har set dette budskab
Fra forfængelighedens overdrev.
Det står der, hvor havet slikker vort land.
Hvem har plantet det, hvem har
Fjernet dets grønne dykkerdragt?
Hvem har set nogen elske
Under dets tætte bladhang?
Hvem har spist af dets frugter,
Hvem har set det blomstre og dø?

Hvem vil kendes ved dette træ?
Det står ved den yderste rand af Edens Have.
Dets frugter er spist, dets grene er nøgne.
Det har kun havet
At være sammen med.
Det har kun bølgernes viltre leg
At se frem til.

Det er sent.
Brændingen er stærk,
Det er havets tid der kommer.
Før var det kærlighedens og forgængelighedens,
Var det frugternes og fuglenes
Tilbagevendende rytme.
Nu er det havets tid.

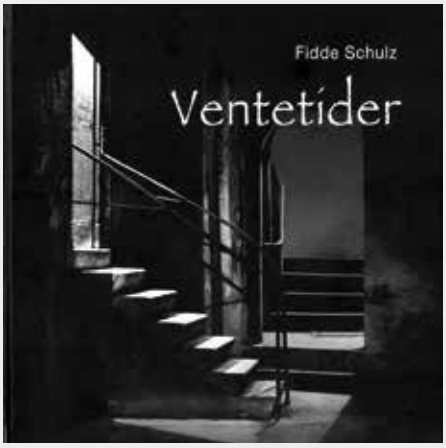

Tekst: Fidde Schulz.
Fotos og grafisk design: Helge Krempin.
Kan købes på Sydslesvigsk Forenings sekretariater.

Den festlige genindvielse af Gudme Kirke foregik 1. søndag i advent 2013.

Den klare jul

Lotte Kirkegaard
Harreslev

Ser vi tilbage – og det gør vi jo, når vi er nået lidt op i årene, så er der nogle år, hvor julen står klarere i erindringen end andre. Der er år, hvor julen skiller sig ud af den ene eller anden grund – på en god måde.

Jeg har valgt at fortælle om den første jul med en så godt som ny kirke. Andre mere private begivenheder, som fandt sted omkring juletid, kunne også være taget frem, men nu holder jeg mig til den vinkel, som falder mig naturligt som præst.

Der er en længere forhistorie. En gammel middelalderkirke på Fyn var ikke blevet restaureret i snart 30 år. Vi var så småt gået i gang med at indhente ekspertudtalelser og var også ved at arbejde os op som 1. prioritet på Provstiets økonomiske rangliste. Med andre ord: Det var snart vores tur til at bruge penge på den store restaurering, som skulle ske primært af hensyn til bevarelse af kirkens mange kalkmalerier.

Så skete det en sensommersøndag, at graveren som forberedelse til gudstjenesten åbnede døren ind til kirken og frygtsomt lukkede den igen, fordi der vældede sort røg ud. Da hun lige havde sundet sig og fået tilkaldt menighedsrådsformanden, så de ind i en kirke, som overalt var blevet tildækket af sort, klistret, ulækkert sod. En gammel termostat var kortsluttet og havde sendt gnister ned på en skumgummihynde, som i nattens løb var blevet opløst og omdannet til sod. Der var ikke ét sted i kirken, som var blevet skånet.

Det blev til en totalrenovering, som strakte sig over ca. 16 måneder, dog sådan at de første måneder gik med papirarbejde, bl.a. forsikringsspørgsmål.

På et tidspunkt tog nogle fra menighedsrådet inklusive mig selv hen for at se, hvor og hvordan vores billedskærerarbejder (altertavle, prædikestol og epitafium) blev restaureret. Det var et større værksted, og der var mange hel- og halvfærdige klenodier fra forskellige kirker. Vi så blandt andet en flot altertavle eller rettere dele af den. Fine, klare farver og en del guldstafferinger. Efter et lille stykke tid gik det op for os, at det jo var en del af vores egen altertavle, som nu var blevet så flot, at vi slet ikke umiddelbart kunne genkende den.

Da kirkerestaureringen var afsluttet, kom der mange mennesker i ugens løb for at se resultatet. De var begejstrede og forundrede over, at kirken i den grad havde ændret udseende. Nogle spurgte også, om alle disse kalkmalerier havde været fremme hele tiden, for de syntes slet ikke, de kunne huske dem. Svaret

var, at der ikke var afdækket nye kalkmalerier, men det var de gamle, som blot var blevet restaureret. Først nu, efter at kyndige folk tålmodigt havde brugt timer på at rense og rense, klistre kalk fast med lim fra en lille sprøjte og på anden måde understøtte kalkmalerierne, trådte de frem, så man lagde mærke til dem.

Alt i alt blev kirken som ny. Vi åbnede den med en festgudstjeneste en 1. søndag i advent. Biskoppen prædikede. Der kom mange mennesker til gudstjenesten; der var reception med taler og sange. Der blev også udgivet et festskrift. Det var en stor dag.

Den følgende tid, og det vil sige resten af adventstiden og juletiden, bar præg af, at vi nu havde fået kirken tilbage, flottere end vi kendte den. Juleaften var der for alvor trængsel. Den »nye« kirke var den store julegave for mig, og derfor står det pågældende års jul i et ganske særligt lys for mig.

I kan sikkert også fortælle om begivenheder, som på en eller anden måde løfter netop en bestemt jul – eller flere – op over de andre. Det kan være store hændelser, og det kan være de små, der gør udslaget.

Måske en barndomserindring; måske en jul, hvor børn eller børnebørn i den grad fyldte stuen med deres glade latter eller de hyggelige timer, som virkeligt betød en time-out i en ekstra stresset hverdag – det år. Eller det år, hvor …

Foto: Else Nørtoft

Der er foruden de dekorative elementer nogle billeder. En af dem viser en borg, og midt i denne har vi den skæggede borgherre med sin frue ved sin side. Over deres hoveder ordet »Pax«, fred, og det fortsætter, så det i dansk version lyder: »Fred være med dette hus og alle, som bor deri«. Ikke kun et fromt ønske til jul.

Ja, der var et år, hvor der skete noget ganske særligt, som fik vidtrækkende betydning for os alle. Det var en tilsyneladende så lille og hverdagsagtig begivenhed, som havde en kraft i sig, som overgår alt andet.

Vi kender juleevangeliet:
Men det skete i de dage og i det ganske bestemte år, da kejser Augustus regerede …, at Gud ville vise os, hvor meget han holdt af os. Derfor sendte han os en gave, som skulle gøre en forskel ikke bare et enkelt år, men faktisk til evig tid.

Ligesom gamle bygninger kan blive forvandlede, når de rette mennesker tager over, så kan vi også blive forvandlede, når den rette mand kommer til. Rynkerne forsvinder ikke. Heller ikke de grå hår eller skavankerne. Der sker alligevel en restaurering eller genopretning af vores liv her på jorden. Det bliver nemlig lettere og mere glædeligt at leve, og det kan vi vel nok bruge uanset hvilken alder, vi har.

Årets store julegave er ikke i handelen. Den kommer som en overraskelse, sådan som glæde jo har det med at komme bag på os, og den er ganske gratis. Og så kan jeg da kun ønske alle en rigtig glædelig jul!

Fotos: Claus Buch Hansen

Før og efter rensning og restaurering. De meget dekorative kalkmalerier med rosetter, flettede kors, sole, bomærker og initialer, ledsaget af rankeslyng og siksakbånd stammer som skrevet står i korbuen fra 1440. Et sted finder man et par træsko, som har givet maleren navnet Træskomaleren.

Den, som ikke elsker vinteren, har ikke oplevet den

Jette Skadhauge
København

Når man kommer til Grønland, bliver man uvægerligt overvældet af naturen. Men i vinterens bidende kulde er oplevelsen måske endnu større og mere påtrængende. Knud Rasmussen mente, at den rigtige grønlandske vinter var af en karakter, så den fik et menneske – ham, til at føle sig i kontakt med det stærke i sig selv. Han skrev:

»Den, som ikke elsker vinteren, har ikke oplevet den. Ved vinter forstår man ikke en smule sne, som smelter, før den endnu har fået jorden dækket; ikke en tynd iskorpe, som lægger sig over Søerne, bare for at politiet kan slå plakater op om, at 'Isen er usikker'; ikke bundløst føre og klam frosttåge, som gør menneskene endnu mere kedsommelige, end de er fødte; ikke en tid man slæber sig igennem udelukkende med håbet om en bedre tid, der skal komme, i længslen efter foråret, der skal komme med mere lys og mere varme.

Den, der kender vinteren, ved, at det er en årstid, hvor man glemmer alle andre; og den som i sandhed har oplevet den, kan aldrig glemme den. Han kommer til at føle den i slægt med det stærke sig selv, og kommer han sydpå, hvor man ikke ved noget af vinter, vil han en skønne dag slå alle hindringer over ende og styrte nord over, og han hviler ikke, før han er nået op til nordlysene og fjeldene, sneen og den stærke kulde.

Tilbage står måske en skare venner og ler ad den gale, men det er alle sammen mennesker, som ikke aner, hvad det er, de ler ad.«

Sidste vinter var jeg i Grønland i februar måned. Termometeret stod på minus 31 grader i lufthavnen i Kangerlusuaq, og sneen lå rekordhøjt i gaderne i Nuuk, hvor jeg skulle bo i 12 dage. Jeg var kommet for at besøge familie, og også for at se nordlys, som skulle være let at se på denne årstid. Derudover håbede jeg på inspiration i mit kunstneriske arbejde.

Nordlys over Nuuk

Efter 12 dage uden skyggen af nordlys – imod al forventning – havde jeg opgivet at se det denne gang. Jeg pakkede min kuffert og tog til lufthavnen dog blot for at blive sendt tilbage til mit logi igen, fordi flyet til Kangerlusuaq var blevet aflyst pga. tekniske problemer og afgangen udsat i 24 timer. Ret irriterende, men der viste sig at være en højere mening med det.

Om aftenen, da jeg var gået i seng, havde slukket lyset og næsten lukket mine øjne, kiggede jeg lige en ekstra gang ud ad vinduet og DER var det! Nordlyset. Lange grønne gardiner hen over himlen! Jeg for op af sengen, tog lange underbukser, overtræksbukser, vinterstøvler og tyk jakke oven på natkjolen og løb ud ad døren.

Det føltes, som om jeg tumlede gennem gaderne mellem snedriverne ned mod Kolonihavnen – med hovedet lagt helt tilbage for at SE SE SE, hvad der foregik. En klat grønt lys på himlen, udvikler sig til hoppende aflange geometriske former, svingede så rundt og blev til en lang bue hen over hele himlen og mødte en anden lang grøn lysslange fra den anden side af horisonten. Himlen fik pludselig en helt anden dimension end normalt – mere rumlig, ikke kun en flad baggrund for udsigter og dagens normale liv.

Ved Kolonihavnen var himlen kulsort og fuld af stjerner. Der tegnede sig en slange, et højt organisk langt tegn, der hele tiden langsomt ændrede sig og be-

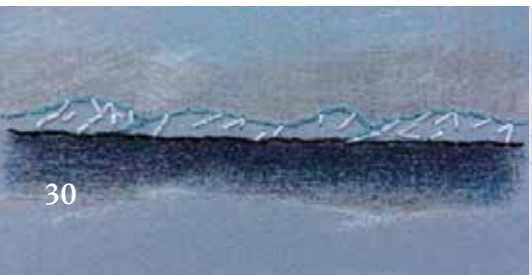

vægede sig over himlen. Vandet klukkede sort og iskoldt, og stjernerne blinkede bag ved nordlyset. Tre stod på stribe som en tankestreg i kanten af nordlyset.

Over selvstyretårnet, som var fuldt oplyst på alle etager, sænkede der sig et højt rundt gardin som en krone over huset. Det hoppede lidt og fortonede sig i svagere grønne nuancer opad i universet.

Jeg gik hjemad og himlen samledes af et langt tyndt klart lysende grønt bånd, der endte i en sløjfe ud over vandet. Det drejede lidt og havde toner af lyserødt i kanten. Jeg var fuldstændig lysvågen og følte tydeligt, at himmelhvælvet var en bue. På en gang meget større end normalt og en osteklokke, hvor solen lavede et nattens lysshow for dem, der så. Enkelte andre mennesker på gaden hastede hjem, men lagde ikke mærke til en pind – det er jo hverdag her!

Jeg måtte gå hjem, fordi jeg ikke havde tøj nok på, det var hundekoldt og mange graders frost. Hjemme satte jeg mig foran vinduet og så ud over Nuuk fjorden på et sidste tableau i svævende lysegrønne flader, der blev hilst af en skarpt, klart stjerneskud højt på himlen.

Nu kunne jeg sige farvel til Nuuk og Grønland – og takke Air Greenland for, at maskinen havde tekniske problemer tidligere på dagen.

Kunstnerisk inspiration

Fra mit logi i Nuuks gamle bydel så jeg hver dag ud over Nuuk fjorden, som på den nordlige side afgrænses af en lav fjeldrække placeret i et perfekt spænd mellem himmel og fjord. Fjeldene og området hedder Nordlandet.

Morgenens første behov: Hvordan ser Nordlandet ud i dag? Selv i en række af ens grå snevejrsdage er fjeldenes linjer og liv forskellige og på en ukendt måde attraktivt nødvendige at kigge på.

Jeg blev langsom af at have sat mig for at SE de fjelde. Jeg begyndte at se langsomt. Som fjeldene forbinder luft og vand, så forbandt de mig med dette sted. Jeg begyndte at lave små dagbogsbilleder med farvekridt og sting, og det rejste hele tiden spørgsmålet: hvordan ser det egentlig ud?

Og bedst, som jeg havde fanget det, ændrede lyset sig, sneen stod ind i fejende gardiner eller solen lagde lyserøde aftenpuder ud over fjeldsiderne i løbet af minutter. Så jeg lykkeligvis måtte begynde forfra.

Huse og mennesker i udkanten af mit syn forsvandt, og jeg behøvede dem ikke. Jeg lavede mine egne maggiterninger af verdens storhed lige der udenfor vinduet. Siden gav det inspiration til andre billeder og broderier. Så jeg fik, hvad jeg kom efter i rigelig mængde.

Jeg havde oplevet vinteren – nok på en anden måde end Knud Rasmussen. Som han kunne jeg dog let få lyst til »at slå alle hindringer over ende« og styrte nordover igen.

Jette Skadhauge er uddannet ved Billedskolen på Jagtvej i København og har derudover uddannelse som billedkunstlærer. Hun har i perioder undervist dels børn og unge dels voksne i eget værksted på Østerbro. Jette har tegnet portrætter i Afrika, broderet billeder i Washington DC og lavet papirarbejder fra Iran og arbejder pt. med papir, nål og tråd. Se www.jetteskadhauge.wordpress.com.

Kalaallit kaagiat

Kalaallit kaagia er en grønlandsk kage, som mest er et stort rosinbrød. Den er god at have med på tur, da den kan klare en tur i fjeldrygsækken. Kagen er en vigtig del af en kaffemik.* Jettes datter Naja Sano har fået denne opskrift af Kattak.

OPSKRIFT

0,5 liter lunken vand
1,5 pk. tør gær
Ca. 1 kg mel
100 g flydende margarine
2 æg
150 g sukker
0,5 tsk. salt
150 g rosiner

Gæret opløses i vand. Tilsæt resten af ingredienser og ælt. Lad dejen hæve i ca. 1 time. Del dejen i to eller lav en kæmpe kage. Efterhæves i ca. 20 minutter. Rør et æg og pensl dejen. Bages i forvarmet ovn i 200 grader på 40-45 minutter på nederst rille.

*Kaffemik er en slags traditionel grønlandsk selskabelighed, hvor gæsterne hygger sig sammen. Det minder om et åbent-hus-arrangement. Man bliver som gæst kun så længe det varer at drikke to kopper kaffe og gør herefter plads til nye gæster.

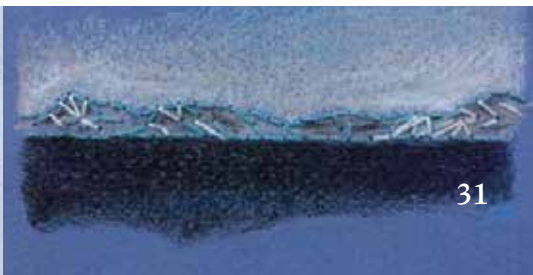

Slagteren fra Havretorvet

Cay-Erik Geipel
Agtrup

Da jeg i år 2003 blev pensioneret, fik jeg endelig tid til at forske i slægten. Såvel min kones som også min egen familie har været danske langt tilbage, men hvor langt og hvorfor? I forbindelse med min slægtsforskning fandt jeg ud af, at store dele af anerne i begge familier stammede fra Sachsen og Thüringen – som jo umiddelbart ikke har meget med Danmark at gøre.

Omkring år 1790 kom skræddersvenden Johann Friedrich Siegmund Geipel på valsen til Flensborg, hvor han bosatte sig. Han blev stamfader til Geipel-familien i Flensborg. Næsten samtidig kom to brødre, slagtersvendene Partsch, til Flensborg og Højer ved Tønder. Slagtersvenden Partsch i Flensborg blev til en af min kones aner. Andre dele af hendes familie kom fra Haderslev og giftede sig ind i flensborgske familier.

I nævnte periode havde Flensborg en økonomisk opblomstringstid, hvilket tiltrak mange håndværkere og andre næringsdrivende fra alle herrens lande. Hvis man frem til 1869 ville udøve et erhverv i de slesvigske købstæder, skulle man søge om borgerskab, og såvel Geipel som også Partsch fik mod betaling (Eintrede) borgerskabet med de dertilhørende rettigheder. Såfremt de havde eget hus, var de også valgberettiget.

I begge familier kunne jeg spore dansksindethed tilbage til ca. 1820. Jeg har valgt her at skrive lidt om min kones aner, slagterne Partsch, fordi denne familie var meget prægsættende i Flensborg. Fordelingen af de nationale sindelag i Flensborg har langt tilbage været nogenlunde lige fordelt mellem tysk og dansk. De dansksindede var mest at træffe i den nordlige bydel – Skt. Marie sogn. De tysksindede var at finde i den sydlige del omkring Skt. Nicolai sogn – dog med undtagelser. Sådan en undtagelse blev Partsch-familien i Skt. Johannis sogn. Sprogene i Flensborg var dansk, tysk, sønderjysk og plattysk, mest udbredt var dog plattysk.

Før i tiden gik menneskene i Flensborg ikke så højt op i nationale orienteringer. Man levede side om side og respekterede hinanden. Først efter den franske revolution og Napoleonskrigene vækkedes nationalismen, og uroerne i den slesvig-holstenske befolkning udmundede i den 1. slesvigske krig 1848-1851.

Kort efter, jeg troede at have udforsket Partsch-familien færdigt, blev jeg opmærksom på en nyligt udkommet bog: »Drømmen om Danmark« af lægen Leif Sestoft fra København. Han er, ligesom min kone, efterkommer af Partsch-familien. Omtalte bog omhandler livet og historien af slagterfamilien ved Havretorvet, og indholdet bekræfter mine forskningsresultater. Men udover mine egne opdagelser indeholder den mange supplerende overleveringer og fortællinger fra flere generationer i familien. Jeg vil kraftigt anbefale denne bog til dem, som er specielt interesserede i Flensborgs brogede historie. Jeg har af forfatteren fået lov til at citere fra bogen. »Drømmen om Danmark« kunne være en fortsættelse af bogen »Og de troede at Hjertebånd kan briste – Minder fra Flensborg« af Ingeborg Møller udgivet i 1946. Hun er ligeledes efterkommer af Partsch-familien.

Anna Maria Beate Partsch (født Stockfleth)
1806-1854

I 1792 kom slagteren Christian Gottlieb Partsch fra Schkölen i Sachsen til Flensborg. Han bosatte sig i den nordlige del af byen på Skibsbroen nr. 14/15 og blev her præget af den dansksindede del af befolkningen.

Han blev borger i Flensborg i 1794 og giftede sig to år senere med Anna Catharina Auguste Poppenhusen fra en slagterfamilie fra byen Slesvig. Han udøvede slagterhvervet som »Freymeister« – en slagtermester uden for lauget. De fik sammen ni børn, og barn nummer fire var Johann Christian Partsch – »Slagteren fra Havretorvet«.

Johann Christian Partsch blev født den 10.7.1807 og døbt i Skt. Marien-kirken to uger senere. Man ventede ikke længe med barnedåb, da børnedødeligheden var meget høj. Han blev konfirmeret i 1822 og kom i slagterlære i Flensborg, hvorefter han gik på valsen i 4 år. I 1830 giftede han sig med Anna Maria Beata Stockfleth i Adelby, en datter af sømanden Stockfleth fra samme by. Hun var en resolut, kraftig og klog kvinde. De bosatte sig i bydelen Skt. Johannis, Wasserhohlweg nr. 795 (Glücksburger Str. 9 i dag) og levede af at lave forskellige slags pølser. Selv at slagte og sælge kød var dem forbudt. Dette var forbeholdt mestrene, og derfor måtte han kun bearbejde det kød, som mestrene havde slagtet. Men han slagtede og solgte kød alligevel og kom derfor på kant med lauget, og lignende stridigheder fulgte Partsch gennem hele livet og prægende ham.

Citat »Drømmen om Danmark«: »Allerede året efter blev han dog anklaget for også at sælge kød, blev retsforfulgt af slagterlauget og fik en bøde. Dette gentog sig i de følgende år, hvorved Partsch fik etableret et massivt misforhold til lauget og dets to oldermænd, slagtermestrene Klock og Klee. De mente at pølsemageriet var ren 'Nebengeschäft' i forhold til en ganske stor illegal slagteraktivitet. Således påpegede de i 1835 med en vis ret, at slagtning af tolv okser på et par uger måtte række ud over familiens egne fornødenheder.«

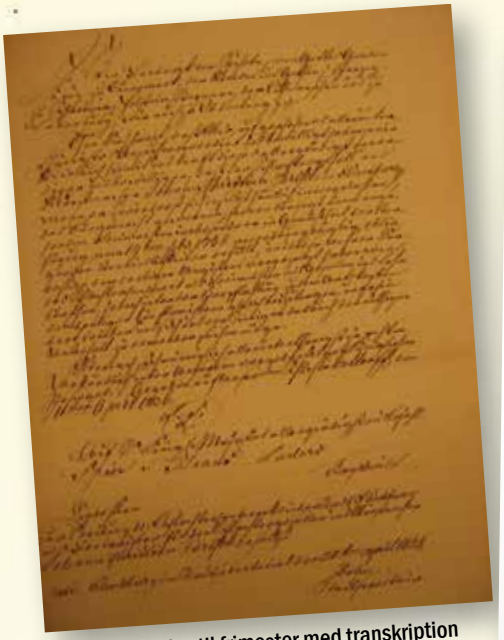

Udnævnelse til frimester med transkription

Wir Frederik der Sechste von Gottes Gnaden König zu Dänemark, der Wenden und Gothen, Herzog zu Schleswig, Holstein, Stormarn, von Dithmarschen und zu Lauenburg, wie auch zu Oldenburg p.p.

Thun kund hiermit, daß Wir auf geschehenes allerunterthänigstes Ansuches annodiert und bewilligt haben; wie Wir auch hiermit und kraft dieses allergnädigst annodieren und bewilligen, daß der Schlachtergesell und Wurstmacher Johann Christian Partsch in Flensburg, wenn der zuvörderst sich daselbst häuslich niedergelassen das Bürgerrecht gewähren, ferner die sonst einen angehenden Freimeister insbesondere in Gemäßheit der Verfügung vom 19. ten febr. 1738 verordnungsmäßig obliegenden Verbindlichkeiten erfüllt, in diese unsere dem dortigen Magistrat vorgezeiget haben wird das Schlachterhandwerk als Freimeister mit Gesellen und Lohnburschen, hierdurch entstehenden Verpflichtung zu dem Amtskosten der dortigen Zunftmeister gleich beizutragen, ungehindert treiben und sich und den Seinigen dadurch den nöthigen Unterhalt zu erwerben suchen möge.

Vornach sich manniglich allerunterthänigst zu richten. Urkundlich unter Ansuchen vorgedruckter Königlicher Insiegel gegeben auf unserem Schloß Gottorf, den 11. ten April 1836.

Unterschrift Fredrik VI

Auf S. Königl. Majestät allergnädigsten Befehl.

Spier Kraus Lüders Borgschmidt

Concession

zur Treibung des Schlachterhandwerks in der Stadt Flensburg als Freimeister für den Schlachtergesellen und Wurstmacher Johann Christian Partsch daselbst.

Prod. Flensburg im Stadtsecretariat den 22. ten april 1836

Holm

Stadtsecretair

Datidens laug var stærke, restriktive organisationer. De havde beføjelser som ligner nutidens myndigheder og i Partschs mangeårige strid med lauget ser jeg, og lægen Leif Sestoft »Drømmen om Danmark«, den vigtigste grund til, at Partsch vendte sig mod det danske – bort fra de tyske laug og myndigheder, der ustandseligt gjorde ham livet svært. Således prøvede han i 1835 at blive slagtermester, men det blev afvist, fordi han kun havde fire år som slagtersvend. Det var ifølge bestemmelserne et år for lidt.

Håndværkslaugene i de slesvigske købstæder var »lukkede« laug. Hvis f.eks. slagterlauget havde fastlagt, at der måtte være 10 slagtermestre i en by, kunne ansøgeren nr. 11 ikke blive mester. Kun hvis en etableret mester døde og ansøgeren giftede sig med enken eller en af døtrene, kunne han overtage. Med denne ordning ville man forsørge de afdøde mestres familier. Hvis et ægteskab ikke var muligt eller ønsket, kunne enken også sælge mesterembedet til en egnet kandidat. Ofte førte disse »mesterægteskaber« til meget stor aldersforskel i ægteskaberne.

Denne strenge laugsordning forvoldte megen uretfærdighed for de unge svende, som ikke kunne stige op til laugmester og indrettedes muligheden til at blive »frimester« dvs. mester uden medlemskab i og udenfor lauget. Disse frimestre havde langtfra de samme rettigheder som de almindelige laugmestre.

Kort efter, i 1836, lykkedes det endeligt Johann Christian Partsch at få privilegiet som slagterfrimester, og herefter bosatte familien sig på Havretorvet 911 – Kogangen (nr. 10 fra 1881 indtil nu). Grunden lå tæt ved den Nordre Hulvej (Lyksborggaden i dag) og Sdr. Hulvej (Kappelgaden i dag). Huset eksisterer dog ikke mere og er erstattet af en ny bygning.

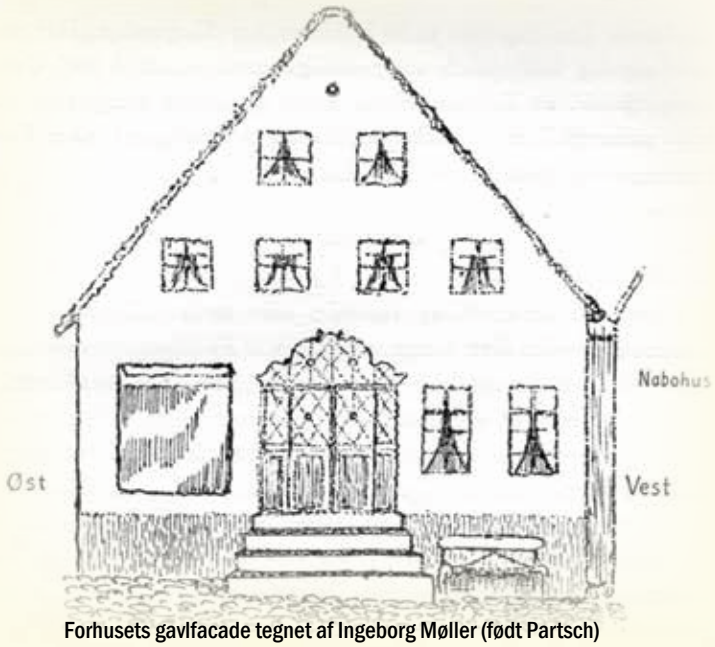

Forhusets gavlfacade tegnet af Ingeborg Møller (født Partsch)

Her startede Partsch en meget velfungerende forretning med »tøndeslagteri«. Dvs. han slagtede grise og saltede dem i

Havretorvet (Hafermarkt) 1900

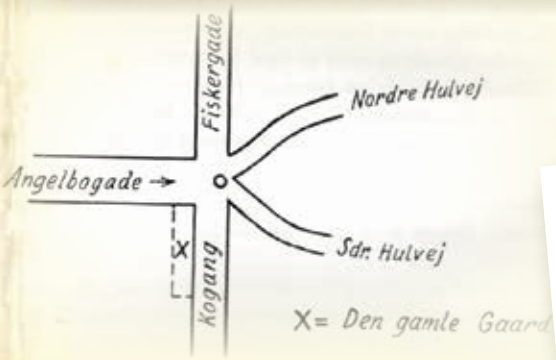

Tegning af Ingeborg Møller (født Partsch)

trætønder. Dette saltede tøndekød eksporterede han på lovlig vis fra 1848 til den preussiske hær – senere til englænderne og danskerne. Transporten foregik ad den 1854 færdigstillede jernbanestrækning fra Flensborg til Husum og Tønning, hvor tønderne kom om bord på skibe, som sejlede blandt andet til England. Forretningen gik strygende og der tjentes de helt store penge.

Udover Partsch producerede også slagter Detlef Jürgensen i Norderstrasse nr. 325 (det er nr. 86/84 idag) saltet kød til eksport i stor stil. Når nye leveringer blev udlicenceret, stod de i konkurrence med hinanden. Dog havde slagter Jürgensen en ca. 10 gange så stor kapacitet.

I slagteriet arbejdede, udover indehaveren, også sønnerne Johann Christian Gottlieb, Carl Ingwer samt Johannes Friedrich Wilhelm. Sidstnævnte overtog slagteriet efter faderen.

Selv i denne ellers meget produktive og gode tid for slagteriet, var der ustandseligt stridigheder med slagterlauget.

Denne anonyme anmeldelse i datidens formulering og stavemåde til laugmesteren Frohne viser det tydeligt (kilde: Stadtarchiv Flensburg):

Herrn Schlachtermeister
Frohne
in
Flensburg

Lieber Herr Frohne

Hiermit lasse ich Ihnen wissen, daß der Schlachtermeister Partsch Sonntag, den 28. sten Juni eine kranke Kuh von der Wittwe Steen in Glücksburg gekauft hat. Selbige Kuh hat der Tierarzt Jensen in Glücksburg mehrere Tage in Kur gehabt. Sie kostet 5 1/2 Rhtl Courant. Ob sie lebendig oder Tod gewesen ist, kann ich nicht behaupten, aber so viel weiß ich. daß des Kutschers Sohn von hier (Partsch sein Lehrbursche) die genannte Kuh, des Abends spät zu Hause gestochen hat.

Diese Sache ist der Wahrheit gemäß, und ich beauftrage es Ihnen als p.t. Aeltermann des Schlachteramtes es dem Flensburger Gerichte vorzustellen, damit eine nothwendige Zwangsuntersuchung vorgenommen werde.

freundschaftlich
N.N.
Glücksburg den 3. ten Juli 1846

Hvad der kom ud af sagen vides ikke, men at disse hændelser blot drev Partsch endnu mere i retning af danskheden er åbenlyst. Der findes måske stærkere grunde til at være/blive dansk end de nævnte, men for Partsch var lauget og dets sanktioner en væsentlig grund. Og Partsch-familien forblev dansksindet lige til kernen. Det viser også den danske indskrift på familiegravstedet på den gamle kirkegård. Den lyder:

»Der er Blomster som i Høst ej blegner
der er Minder som aldrig kan dø«

Et dokument skrevet på dansk og indmuret i huset Christianshøj findes som kopi i familiens eje. Dokumentet kom frem ved ombygninger 1911. Det nævner talrige familiemedlemmer, såvel som en gengivelse på dansk af tidens politiske hændelser. Bygningen eksisterer dog ikke mere.

Johann Christian Partsch blev medlem af Skt. Knudsgildet, Borgerforeningen og senere kommandør af Frederiksgarden – alle kendte danske foreninger. Flere gange blev Partsch inviteret ud på Lyksborg Slot, når kongen var på visit. Han mødte kong Frederik VII personligt et par gange.

Fra bogen »Drømmen om Danmark«

Kommandør for Fredriksgarden
Johann Christian Partsch
1807-1883

Familien Jacobsen med Carl Ingwer Partschs datter Christina Maria (med hætten ved bordet i midten)

En hændelse fra 1848-49 (1. slesvigske krig) viser tydeligt familiens nationale ståsted. Leif Sestoft skriver om de fremvæltende Holstenske tropper:

»... kort efter begyndte stenene at hagle ind gennem ruderne i døren og det store udstillingsvindue til købmandsstuen«... »En rasende matros gik ind i forstuen og forlangte at se 'Partsch, den danske hund'. Det var imidlertid ikke Partsch den danske hund der viste sig. (Mændene var ifærd med at slagte og hørte intet af det der skete). Det var selveste den svære madam Partsch der udfyldte døråbningen ud mod køkkenet. Hun havde underarme så store som skinker, og i den ene hånd havde hun sit spid, i den anden en stegepande. Matrosen kunne godt indse, at hun ikke lod sig flytte, og som hun skred fremad gennem entreen, blev han mast ud på trappen, hvor hun langede ud efter ham med panden, så han røg baglæns på ryggen ned på torvet. Fra sin ituslåede indgangsdør råbte hun på plattysk til dem som til uvorne unger og endte med sit 'hier kommt keen Dütscher inn'.«

Sønnen Johannes Friedrich Wilhelm overtog den daglige drift af slagteriet i en tidlig alder, og faderen holdt sig i baggrunden og passede sine foreningsmedlemskaber og ejendommen »Christianshøj« på Bredeberg. Sønnen købte gravpladserne 65 og 66 på den gamle, fredede kirkegård i Flensborg for 160 rigsdaler. Her blev moderen Anna Maria Stockfleth († 1854), faderen Johann Christian († 1883), han selv og andre familiemedlemmer begravet.

Eksporten af det saltede tøndekød fortsatte også i den 2. slesvigske krig 1864. I denne krig, som styrkede familien endnu mere i deres danskhed, deltog som frivillige på dansk side sønnen Carl Ingwer Partsch og andre familiemedlemmer (og min oldefader Matthias Geipel).

Efter krigen 1864 var der ikke stort behov for tøndekød til militæret længere. Johannes Friedrich Wilhelm var nødt til at finde andre indtægtsmuligheder, og han startede med at handle med landbrugsmaskiner ved siden af slagteriet. Alligevel lykkedes det ikke at redde slagteriet og 1882 anmeldtes konkurs. Johannes Friedrich Wilhelm flyttede med sin familie til København og ledede et stort eksportslagteri der. Hans efterkommere levede til dels i København og Sønderborg. To børn udvandrede til USA.

Johannes Friedrich Wilhelm havde seks søskende, hvoraf to døde som børn. Alle blev præget af faderens danske holdninger. En broder døde ugift 1902 i Flensborg. En anden broder, Eduard, drev først det dengang meget kendte og yndede forlystelsessted »Conventgarten« tæt på Havretorvet. Han flyttede senere også til København, hvor han blev teateragent. Søsteren Anne Cathrine Sophia blev gift med læreren Seierup i Danmark.

Og til sidst var der broderen Carl Ingwer Partsch – min kones tipoldefader. Han blev en af byens første hesteslagtere og frimester også ved Havretorvet, i Kanzleistrasse hus nr. 1007 (nr. 10 i dag). Også hans danske sindelag er helt tydeligt, blandt andet deltog han som frivillig dansk soldat i krigen 1864. Hans eneste datter blev gift med den dansksindede malermester Andreas Nicolai Jacobsen i Røde Gade – forældrene til min kones bedstemoder. Min kones bedstemoder var Dagmar Petersen, født Jacobsen, og måske er der ældre læsere som husker »Oma P.« fra Dorotheagade, hvor hun boede og i mange år var kasserer og tillidskvinde for SSF. Efter 2. verdenskrig var hun med i tøjfordelingen i Dansk Sundhedstjeneste.

Således er forbindelsen trukket fra slagteren fra Sachsen omkring 1820, som blev dansk i Flensborg, til vores familie i nutiden. Hans dansksindede holdninger lever stadig – familien vedblev at tilhøre det danske mindretal.

Fotos: Privat · Baggrund: Sven Mikolajewicz

Foto: Dennis Boelt

Julehygge i Hong Kong ved 24 grader

Kirsten Fuhrmann-Torp
Flensborg

Engang tilbage i 2009 fik min mand en forespørgsel af sin tyske virksomhed, om han kunne tænke sig at blive udstationeret til Hong Kong. Det blev drøftet derhjemme og vi blev hurtigt enige om, at man ikke mange gange i livet får tilbudt sådan en chance – så selvfølgelig skulle vi prøve det. Det endte med, at vi kom til at bo i Hong Kong i tre dejlige år af vores liv. Tre år vi aldrig vil glemme.

En dag i maj 2009 startede vores store eventyr med, at vi boede på et hotel, siden vores møbler m.m. stadigvæk var på vej i en container syd om Afrika for at nå frem til det Sydkinesiske Hav og den 5. største containerhavneby i verden, nemlig Hong Kong.

Den tid kunne vi godt bruge til at vænne os til det nye klima. Vi kom fra den tempererede klimazone i Mellemeuropa med omkring 13 grader i maj måned og skulle pludselig vænne os til 28 grader i et subtropisk klima. Det tog os ca. et halvt år, inden vores krop helt havde vænnet sig til de nye klimatiske udfordringer med op til 90 % luftfugtighed i sommermånederne.

Hong Kong er, fra beliggenheden af, den sydligste sydøstasiatiske by, der stadigvæk har fire årstider. Bare man kommer lidt mere sydpå, har byerne ikke årstider mere og dermed en gennemsnitstemperatur hele året rundt.

Til vores store forundring blev der engang i november måned pyntet op til jul rundt omkring i byen. I Hong Kong er der religionsfrihed, så der lever både budister, daoister, personer der dyrker konfucianismen og omkring en halv million kristne (det svarer til 10 % af befolkningen). Siden Hong Kong fra 1842 og frem til 1997 var britisk kronkoloni, var området selvfølgelig under stor indflydelse af briterne, og derigennem var juletiden en kendt og elsket tradition.

Det var lidt svært at komme i julestemning ved gennemsnitlig 20 grader, men vi blev alligevel inspireret af all den julepynt rundt omkring os.

I mellemtiden havde vi fået kontakt til andre danskere igennem den Danske Sømandskirke i Hong Kong. Der var både unge og ældre iblandt, der enten læste på universitetet eller var udstationeret ligesom os. Det var en meget aktiv præst der hed Hans Koller, som formåede at samle alle danskere omkring danske traditioner m.m.

Der blev afholdt regelmæssige gudstjenester i den Danske Sømandskirke hele året igennem også op til jul. Der

var både adventsgudstjeneste med luciaoptog og efterfølgende adventshygge og gudstjeneste om eftermiddagen på juleaftensdag.

I vores hjem blev der pyntet op, som vi traditionen tro gjorde »derhjemme«, da vi boede i Tyskland. Hos den danske slagter havde vi bestilt en flæskesteg til vores julemiddag. Ja, tro det eller ej, der findes en dansk slagter i Hong Kong siden 1998, som sælger både danske varer, men selvfølgelig også kødspecialiteter af en hver art. Vores jul var reddet og vi glædede os allerede til juleaftensmiddag.

Om eftermiddagen tog vi til julegudstjeneste, som blev holdt sammen med den svenske og norske menighed. Det var en meget højtidelig og hyggelig gudstjeneste, hvor kirken var fyldt helt op med mere end 200 besøgende.

Foto: Dansk Sømandskirke Hong Kong

Efterfølgende hyggede vi med kaffe og småkager i »Danish Room«, der er tilholdssted for den Danske Sømandskirkes menighed samt alle danske søfolk, der kommer i land i Hong Kong, imens deres skibe bliver ladet af.

Vi havde også fået købt et »ægte« fint lille juletræ, som vi havde pyntet. Alt var klare til en dejlig juleaften, trods de uvante omgivelser med en solnedgang over havet ved 24 grader. Vi nød vores julemiddag med flæskesteg, kartofler og brun sovs samt risalamande til dessert. Det kunne ikke blive en bedre jul!

Kirsten Fuhrmann-Torp er opvokset i Flensborg og har været aktivt medlem af mindretallet lige siden. Hun har boet i Hong Kong fra 2009 til 2012.

Foto: Kirsten Fuhrmann-Torp

Hornelabyrinten er 13 meter i diameter og stisystemet er 380 meter langt.

En labyrint til fordybelse

Marike Hoop
Bollingsted

Kommer du med færgen fra Als over til Fyn, kører du få km efter Bøjden ind i Fyns største landsby, Horne. Her ligger øens eneste rundkirke, som i al sin enkelthed udstråler en vældig ophøjet ro. Kirken har været centrum for den alt andet end rolige spillefilm Adams æbler i 2004, men grunden til, at Horne har fundet vejen til dette julehæfte, er at man for nylig har skabt en labyrint på kirkegården. For mange af os er en labyrint et virvar af stier, der med omveje og blindgyder fører mod centrum. Ofte er de i dag tiltænkt til børn og barnlige sjæle, der med stor ståhej forsøger at finde vej f.eks. i en majslabyrint. Labyrintens oprindelse ligger dog langt tilbage, mest kendt er labyrinten i Knossos på Kreta, men også i Danmark har man ved udgravninger fundet spor af labyrinter fra oldtiden, som formodentlig mere har haft rituelle funktioner modsat dagens majslabyrinter.

Labyrinten i Horne er skabt efter forbillede af den kristne labyrint og har samme form som labyrinten i Chartres i Frankrig fra 1200-tallet. I de kristne labyrinter findes ingen blindveje, de er tiltænkt fordybelse, man går en form for pilgrimsvandring mod centrum og søger derved ind til sig selv, ind til Gud. Det har været et ønske i Horne Menighedsråd i snart ni år på denne måde at imødekomme tidens behov for stilhed og åndelighed. Labyrinten er frit tilgængelig, og i kirken kan man læse, at der ikke findes nogen forkert måde at gå i den på. Formålet er at skabe en meditativ stilhed.

Man går ind i labyrinten og ledes af stisystemet mod den seksbladede roset i midten.

Fotos: Marike Hoop

Nytårskoncert

Lauseniana Orkestret

Søndag 21.1.2018 - kl. 15

Holmberghalle, Harrislee

Musik af

Johann Strauss • G. Verdi • H.C. Lumbye • C. Millöcker • Josef Strauss
E. Coates • G. Winkler • I. Berlin • N.H. Brown • L. Anderson • R. Benatzky

Entré

SSF-medlemmer: 17 EUR/127 DKK (inkl. billetgebyr)
Ikke-medlemmer: 22 EUR/164 DKK (inkl. billetgebyr)

SSF
Sydslesvigsk Forening
Harreslev

Teater og koncerter i Sydslesvig 2017/2018

SSF
Sydslesvigsk Forening

Figaros & Den Ny Opera **Piraterne fra Penzance** Lø 13.01.18 • 20:00 • Stadttheater, Flensborg		Teatret Møllen & Vendsyssel Teater **I Fornuftens Land** Lø 03.03.18 • 20:00 • Stadttheater, Flensborg	
Sønderjyllands Symfoniorkester **Bernstein, Ravel, Nielsen** To 18.01.18 • 20:00 • Deutsches Haus, Flensborg		Sønderjyllands Symfoniorkester **Gymnasiekorkoncert - CHESS** Ti 06.03.18 • 20:00 • Idrætshallen, Flensborg	
Aveny-T **Privatliv** On 24.01.18 • 20:00 • Stadttheater, Flensborg		Den Jyske Opera & Sønderjyllands Symfoniorkester **La Traviata** To 22.03.18 • 19:30 • Idrætshallen, Flensborg	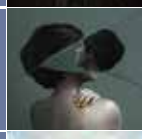
Dansk Danseteater **Don't leave me alone** To 01.02.18 • 20:00 • Stadttheater, Flensborg	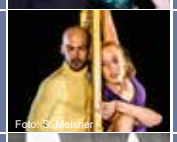	Teatret Svalegangen **I Familien** Ma 26.03.18 • 20:00 • Stadttheater, Flensborg	
Sønderjyllands Symfoniorkester **Slagtøj i centrum** Fr 02.02.18 • 20:00 • Deutsches Haus, Flensborg	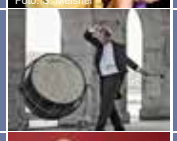	Farshad Kholghi **BØH! - Sæsonafslutning** To 26.04.18 • 20:00 • Flensborghus, Flensborg	
Aveny-T & Flemming Jensen **Mig & Ulf** To 01.03.18 • 16:00 • Flensborghus, Flensborg		Sønderjyllands Symfoniorkester **Familiekoncert - Magiske Mozart** Fr 25.05.18 • 19:00 • Idrætshallen, Flensborg	

Billetter - abo - gavekort **+ 49 (0)461 - 14408 125** ssf-billetten.de

SSFs sekretariater, Aktivitetshuset, sh:z Ticketcenter FL Nikolaistr. 7 eller ved indgangen

Dansk Sekretariat for Flensborg Amt
Norderstr. 74
24939 Flensborg

Tlf. +49 (0)461 144 08 -155 / -156
flamt@syfo.de
www.syfo.de